

Vlaams
Parlement

vergadering **C115**
zittingsjaar 2019-2020

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Economie, Werk, Sociale Economie,
Wetenschap en Innovatie

van 6 februari 2020

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Caroline Gennez aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het verslag van de Hoge Raad voor de Werkgelegenheid en de activering van jongeren – 987 (2019-2020)	
VRAAG OM UITLEG van Axel Ronse aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de aanbevelingen uit het rapport van de Hoge Raad voor de Werkgelegenheid – 998 (2019-2020)	
VRAAG OM UITLEG van Imade Annouri aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de tewerkstellingskansen van personen met een migratieachtergrond – 1084 (2019-2020)	4
VRAAG OM UITLEG van Imade Annouri aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de vrijstelling van beschikbaarheid op de arbeidsmarkt bij het volgen van een opleiding – 1085 (2019-2020)	14
VRAAG OM UITLEG van Alessia Claes aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over een OESO-onderzoek naar de beroepskeuze van jongeren – 1101 (2019-2020)	17
VRAAG OM UITLEG van Axel Ronse aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de samenwerking tussen VDAB en de lokale besturen – 1142 (2019-2020)	19
VRAAG OM UITLEG van Imade Annouri aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de tewerkstelling van hoogopgeleide anderstalige nieuwkomers – 1150 (2019-2020)	26
VRAAG OM UITLEG van Caroline Gennez aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over flexibilisering en duurzaam werk – 1144 (2019-2020)	30
VRAAG OM UITLEG van Caroline Gennez aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over een integrale aanpak van de erkenning van verworven competenties – 1145 (2019-2020)	34
VRAAG OM UITLEG van Tine van der Vloet aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de Vlaamse ondersteuningspremie en bijzondere tewerkstellingsondersteunende maatregelen – 1159 (2019-2020)	38

VRAAG OM UITLEG van Meyrem Almaci aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over vaardigheden en opleidingen voor de circulaire economie

– 1177 (2019-2020)

VRAAG OM UITLEG van Imade Annouri aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de werking van sociale circulaire ondernemingen

– 1176 (2019-2020)

41

VRAAG OM UITLEG van Tom Ongena aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het evaluatierapport over de loopbaanbegeleiding

– 1212 (2019-2020)

49

VRAAG OM UITLEG van Caroline Gennez aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het verslag van de Hoge Raad voor de Werkgelegenheid en de activering van jongeren – 987 (2019-2020)

VRAAG OM UITLEG van Axel Ronse aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de aanbevelingen uit het rapport van de Hoge Raad voor de Werkgelegenheid – 998 (2019-2020)

VRAAG OM UITLEG van Imade Annouri aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de tewerkstellingskansen van personen met een migratieachtergrond – 1084 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp·a): Over het verslag van de Hoge Raad voor de Werkgelegenheid van 2019 is al wat inkt gevloeid. Ik wil me focussen op de tewerkstelling van jongeren en studenten tussen 15 en 24 jaar omdat we daar een geleidelijke afname van de activiteitsgraad zien. De activiteitsgraad van jongeren valt juist onder de 30 procent. Dat percentage ligt lager dan in onze buurlanden, waar studies vaker gecombineerd worden met deeltijds werk. De Hoge Raad voor de Werkgelegenheid stelt dan ook dat bij deze groep inactieven het arbeidspotentieel nog hoog is en juicht de flexibilisering van de studentenarbeid toe.

Maar het verslag legt vooral de nadruk op de aanpak van jongeren die vroegtijdig de school verlaten. We kijken daarbij naar het uitbouwen van het alternerend leren voor jongeren die schoolmoe zijn en naar een specifieke aanpak om de neetjongeren (not in education, employment or training) mee te nemen in het activeringsverhaal. Volgens ons moet daarom de focus vooral liggen op de groep jongeren die kansen mislopen omdat ze vroegtijdig stoppen met school, om te zorgen dat zij al niet bij de start in inactiviteit vervallen.

Minister, u hebt aangekondigd een aantal initiatieven te plannen, ook in uw beleidsnota. Hoe kijkt u naar de doelgroep 15- tot 24-jarigen als te activeren?

Over duaal leren hebben we in het verleden al vaak gediscussieerd, ook vanuit de context onderwijs. Dat is zeker interessant maar het kent voorlopig nog wat knelpunten en uitdagingen, zoals het imago en de deelname van het aantal scholen en ondernemingen. Dat kan zeker nog een push voorwaarts gebruiken. Welke acties zult u ondernemen om duaal leren verder te promoten als volwaardige leerweg?

Specifiek voor de neetjongeren die het onderwijs verlaten, denken we dat het goed is om ze automatisch in te schrijven bij VDAB. VDAB kan dan samenwerken met partners om deze jongeren aan een job of opleiding te helpen. Welke partners kunnen hierbij betrokken worden en werkt u hiervoor samen met de ministers van Welzijn en Onderwijs?

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Ik heb eenzelfde aanleiding voor mijn vraag, namelijk het rapport van de Hoge Raad voor de Werkgelegenheid. Ik denk trouwens dat we die

naam eens moeten veranderen want dat klinkt zo archaïsch. Dan moet je jezelf toch bijzonder serieus nemen.

Collega Gennez heeft het rapport al wat geschetst. Ik zal u dus een voorleesmomentje besparen. Mijn concrete vragen zijn de volgende.

Minister, wat is uw standpunt over het rapport zelf? Op welke manier zult u binnen de Vlaamse bevoegdheden een gevolg geven aan de zes algemene aanbevelingen van het rapport? Wat zijn mogelijke drempels om daarmee aan de slag te gaan? Op welke manier kunt u het rapport aangrijpen om de federale overheid en de andere gewesten aan te zetten tot actie?

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Voorzitter, ik wil de collega's danken omdat ze vorige week hebben ingestemd om deze vragen uit te stellen aangezien ik te lijden had van een griepaanval.

Minister, ik sluit me graag aan bij deze vraag, zij het vanuit een ietwat andere invalshoek. Kinderen van migranten, die dus zelf in België zijn geboren, hebben over het algemeen meer kans om aan het werk te zijn dan hun ouders. Dat is een goede zaak, maar dat geldt niet voor alle groepen. Dat blijkt uit een nieuwe studie van de Nationale Bank en de ULB, die op 20 januari werd gepubliceerd. Migrantenvan de tweede generatie met roots in een Maghrebland, Algerije, Marokko of Tunesië, of een kandidaat-lidstaat van de Europese Unie, hoofdzakelijk Turkije, doen het op de arbeidsmarkt niet beter dan hun ouders. De studie toont aan dat binnen die groep er grote verschillen zijn naargelang de achtergrond.

Kinderen van immigranten uit een Europees land kunnen de kloof van hun ouders tegenover autochtonen gemiddeld halveren, van 28 tot 14 procentpunt, net als kinderen van immigranten uit Afrikaanse landen, behalve kinderen van immigranten uit de Maghreb. Bij kinderen van migranten met wortels in kandidaat-lidstaten van de EU, Albanië, Montenegro, Noord-Macedonië en vooral Turkije, verloopt die inhaalrace veel moeizamer. Bij hen zien we een daling van 24 tot 17 procentpunt, terwijl migrantenkinderen uit Maghreblanden zelfs ter plaatse blijven trappelen in vergelijking met hun ouders. Vrouwen zijn binnen die groep nog het meest kwetsbaar. Dat weet u ook en hebt u zelfs als focus aangehaald in uw beleidsnota, als ik me niet vergis. Bij geen enkele groep is de activiteitsgraad lager dan bij laaggeschoolde vrouwen met roots buiten de EU, merkte de Hoge Raad voor de Werkgelegenheid ook al op in een nieuw rapport.

Al die verschillen binnen de groep van mensen met een migratieachtergrond tonen dat er binnen het activeringsbeleid sterk op maat moet worden gewerkt.

Welke mogelijke verklaringen ziet u zelf voor die verschillen binnen de groep van mensen met een migratieachtergrond? Welke initiatieven plant u om die structurele drempels tegen te gaan of te overbruggen?

Zult u een beroep doen op organisaties die reeds expertise hebben opgebouwd in het bereiken en ondersteunen van deze groep? Op welke manier zult u die samenwerking verder uitwerken?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Net zoals jullie, collega's, heb ik het rapport van de Hoge Raad voor de Werkgelegenheid met de grootste interesse doorgenomen – ik denk trouwens dat de leden van die Hoge Raad voor de Werkgelegenheid de naam 'Hoge Raad' niet zelf uitgevonden hebben. Het rapport bevat niet alleen bijzonder veel interessante informatie, maar sterkt mij ook in de overtuiging dat we ons in

Vlaanderen niet langer alleen mogen richten tot werkzoekenden, maar dat we veel breder moeten durven te kijken.

Want wat zien we, als we naar de cijfers kijken? In Vlaanderen bedraagt de werkloosheidsgraad 3,5 procent. Dat is ontzettend laag, ook in Europees vergelijkend perspectief. Boven op deze werkzoekenden zouden we ons ook kunnen richten tot anderen, bijvoorbeeld 'ondertewerkgestelden', die deeltijds werken maar eigenlijk liever wat meer zouden werken; mensen die wel werk zoeken, maar die door familiale en persoonlijke verantwoordelijkheden, door studies of gezondheidsperikelen tijdelijk niet beschikbaar zijn; of mensen die niet actief zoeken naar werk, maar die wel nog een band hebben met de arbeidsmarkt. Dat zijn bijvoorbeeld mensen die wel werk hebben gezocht, maar er niet in geslaagd zijn ook werk te vinden en daardoor ontmoedigd raken. Als we die drie groepen erbij zouden nemen, dan zouden we komen tot een arbeidsreservegraad van 7,3 procent. Dat betekent met andere woorden dat we van 3,5 procent naar meer dan 7 procent arbeidspotentieel zouden gaan, alleen door het op deze manier te benaderen. Dat is zeker een beweging die we moeten maken in ons Vlaams arbeidsmarktbeleid en we hebben die beweging recent ook omschreven en vastgelegd in de nieuwe taakstelling van VDAB.

Ik denk dus, mijnheer Ronse, dat we voor elk van de zes aanbevelingen die de Hoge Raad maakt, de krijtlijnen van een antwoord klaar moeten hebben vanuit Vlaanderen. Ons antwoord is er een van kansen bieden aan mensen die op de een of andere manier niet actief kunnen zijn op de arbeidsmarkt, maar het is er ook een van maatwerk: met heel veel begeleiding op maat van mensen die wel willen werken, maar dat om de een of andere reden niet doen of kunnen doen, zodat we die mensen weer op de arbeidsmarkt krijgen.

Ik heb deze week trouwens de SERV-partners (Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen) gezien en ik heb hun de commentaren getoond die er komen op de term 'activeren' van mensen. Ik vind dat persoonlijk een lelijk woord, 'activeren', omdat het de indruk geeft dat wie niet op de arbeidsmarkt actief is, meteen ook niet actief is. We hebben het dan gehad over 'participatie' aan de arbeidsmarkt. Dat klinkt veel positiever en impliceert ook automatisch de groep die misschien wel wil werken, maar niet kan. Dat is vrij goed onthaald, heb ik begrepen, en men is aan het nadenken over een manier om dat positief te omschrijven.

Ik ga nu even kort in op de zes aanbevelingen en zal proberen al jullie vragen tijdens die toelichting te beantwoorden.

Eerst en vooral zijn er de jongeren. Op dit punt zal ik wat uitgebreider ingaan, ook omdat de vraag van collega Gennez heel specifiek daarover gaat. De grotere participatie van jongeren zie ik als een heel belangrijke opdracht. Dat kan door in te zetten op het voorkomen van ongekwalificeerde uitstroom uit het onderwijs. Collega Gennez, we hebben het daar heel vaak over gehad in de vorige legislatuur. Het kan echter ook als warme overdracht naar VDAB, waar samen met partners kan worden gewerkt aan participatie of activering naar duurzame tewerkstelling. Er zijn de strategische partnerschappen met onderwijspartners om jongeren al op de schoolbanken kennis te laten maken met het aanbod van VDAB en het leerloopbaandenken binnen te brengen in scholen. U herinnert zich dat misschien nog: ik heb jaren geleden ook gezegd dat we van een school- en een werkloopbaan eigenlijk moeten evolueren naar een leerloopbaan, omdat je als je werkt toch ook heel je carrière lang moet blijven leren, op een of andere wijze. Die harde breuklijn tussen de twee moet eigenlijk een beetje weg in ons denken.

VDAB werkt jaarlijks, zoals jullie weten, een schoolverlatersrapport uit, en deelt dat ook met de onderwijspartners. Omgekeerd worden jongeren via die informatie ook gemotiveerd om heel bewuste keuzes te maken voor die duurzame toekomst.

Binnen het onderwijs zijn er ook een aantal oriënteringsinstrumenten die kunnen helpen. Voor jongeren uit het buitengewoon secundair onderwijs werkt VDAB samen met gespecialiseerde trajectbegeleiding (GTB) om tot die warme overdracht naar de arbeidsmarkt te komen. Bij VDAB worden die en ook andere kwetsbare jongeren ondersteund door jongerenbemiddelaars. Ik heb trouwens een van die projecten al eens bezocht, bij VDAB in Limburg. Dat werkt wel. Dat is ook allemaal vrij intensief.

Over het punt van duaal leren zal ik straks ook nog wat meer info geven. Er werd ook gevraagd of er samenwerking is tussen beleidsdomeinen om het aantal neet-jongeren terug te dringen. Absoluut. U weet dat we in de vorige legislatuur gegevens tussen Onderwijs en VDAB hebben uitgewisseld. Het heeft veel voeten in de aarde gehad om over alle bergen heen te geraken om die gegevensuitwisseling te organiseren, maar ondertussen werkt dat wel. Daarnaast wordt er ook met andere institutionele partners gewerkt aan decreten om datakoppeling mogelijk te maken, zoals VDAB, de OCMW's, de agentschappen bevoegd voor integratie en inburgering. Het is heel belangrijk dat dat ook lukt. Het doel hiervan is om jongeren, nieuwkomers en andere mensen die uit de boot dreigen te vallen omdat ze niet naar duurzaam werk kunnen worden begeleid, toch te begeleiden en ook een gepaste dienstverlening op maat te kunnen aanbieden.

Dat wat de jongeren betreft. Er is nog heel veel werk aan de winkel, maar nu de databanken gekoppeld zijn, zou het ook voor VDAB beter moeten gaan om jongeren die uitvallen zonder diploma echt aanklampend te begeleiden.

De tweede aanbeveling gaat over de ouderen, de 55- en 60-plussers. Dit is een zeer, zeer groot aandachtspunt. De tewerkstelling van 55-plussers is sterk verbeterd, dat hebben jullie ook wel kunnen lezen, maar voor 60-plussers is er gewoon geen arbeidsmarkt. Ik heb dat deze week ook besproken met de partners van de SERV. Het is alsof je afgeschreven bent als die 60 jaar in zicht komt.

60-plussers zijn aangepast beschikbaar. Ze moeten veelal niet zelf op zoek gaan naar werk, maar er wordt wel van hen verwacht dat ze ingaan op het aanbod van VDAB. Het volledige aanbod van VDAB staat ook voor hen ter beschikking. Die groep heeft veel te maken met vooroordelen, wat de stap naar werk voor hen heel erg bemoeilijkt. Daarom zet VDAB in op sensibilisering. Over een paar maanden lanceert VDAB ook een nieuwe campagne 'Actief blijven', om in de kijker te zetten wat de mogelijkheden zijn om als 55- of 60-plusser actief te kunnen blijven op de arbeidsmarkt.

De derde aanbeveling gaat over personen met een migratieachtergrond. Collega Annouri, dat was een heel specifieke vraag van u. Het is ook niet de eerste keer dat u daar een vraag over stelt. We hebben het daar ook al over gehad: als u zoekt naar verklaringen, daar is al heel veel onderzoek naar gebeurd, en onderzoeken is interessant, maar onderzoeken en aanbevelingen omzetten in de praktijk is iets moeilijker, heb ik toch begrepen die paar maanden waarin ik bevoegd ben voor Werk. Op Onderwijs was dat echter eigenlijk niet anders.

We weten dat de achterstand op de arbeidsmarkt wordt gevoed door de achterstand in de onderwijsloopbaan. We zien dat de tweede generatie van mensen met een migratieachtergrond sterker vertegenwoordigd zijn bij vroege schoolverlaters, en nog altijd ondervertegenwoordigd zijn in het hoger onderwijs.

Mag ik daar meteen een positieve connotatie bij maken? Het was vorig jaar de eerste keer dat alle rectoren aan de universiteiten en alle hogeschooldirecteuren bij hun openingstoespraken in hun speech hebben opgenomen dat een universiteit ook voor een stuk een afspiegeling moet zijn van de samenstelling van de populatie. U mag het effect daarvan niet onderschatten. Het betekent dat men daar ook aan de top van onze instellingen echt alert voor is.

Het heeft daarnaast ook te maken met vooroordelen en barrières, en soms ook met sociaal kapitaal. Voor een stuk kunnen er ook culturele zaken ten grondslag liggen. Als je uit een samenleving komt waar het niet gebruikelijk is dat je actief bent op de arbeidsmarkt, dan moet je ook leren dat mannen en vrouwen gelijkwaardige kansen hebben.

Zo komen we bij uw tweede deelvraag, over de initiatieven. Ik ben ervan overtuigd dat we moeten starten met het versterken van ons sociaal kapitaal. Dat is de reden waarom eind vorig jaar het project 'Mentoring naar werk' is gelanceerd. Daarvoor werd 3 miljoen euro vrijgemaakt om werkzoekenden met een migratieachtergrond te begeleiden naar werk.

Er is een versterkte samenwerking met onderwijs. We hebben al heel wat initiatieven genoemd, maar zeer vermeldenswaardig is dat VDAB zeer nauw gaat samenwerken met het hoger onderwijs rond hun intern inclusiebeleid. Ze doen dat ter versterking van een inclusief personeelsbeleid, en ook ter versterking van hun studentenbeleid, onder andere rond studenten met een migratieachtergrond. Daar worden de banden dus sterker aangehaald.

Ook over de werkgeverszijde moeten we waken. U weet dat het de uitdrukkelijke opdracht is van VDAB om werkgevers goed te informeren over opleidings- en begeleidingsmogelijkheden. Daarbij moeten werkgevers absoluut worden gestimuleerd om inclusief te denken.

Werkgevers krijgen trouwens een automatische melding als ze bij VDAB een vacature invoeren die discriminerende eisen zou kunnen bevatten. Bemiddelaars spreken de werkgevers bovendien aan op mogelijke discriminerende elementen in een vacature. Ik denk dat nog niet zo lang geleden alle werkgeversorganisaties ook de handen in elkaar hebben geslagen om een pact te ondertekenen voor meer inclusie op de arbeidsmarkt. Ik vind dat een hele goede zaak. Het toont ook aan dat men daar echt werk van wil maken. De krapte op de arbeidsmarkt noopt ook tot het slopen van muren die er mogelijk nog zouden zijn.

Ik heb in het parlement ook al meegegeven dat als het gaat over taal, we nu ook echt aan het kijken zijn of we met werkgevers tot meer trajecten op de werkvloer kunnen komen, waarbij taal aangeleerd wordt tijdens de job. Ik denk dat ik dat in het parlement heb gezegd toen ik een actuele vraag beantwoordde. En je voelt dat werkgevers daar ook wel sensibel voor zijn. Het is eigenlijk ontzettend spijtig om te zien hoeveel vacatures er zijn, en hoe vaak we te horen krijgen dat ze mensen nodig hebben. Je zou kunnen verwachten dat het dan nog veel vlotter gaat om zoveel mogelijk mensen naar de werkvloer te leiden.

Dat brengt ons bij de vierde aanbeveling: werk en gezin. We zetten heel sterk in op de combinatie van werk en gezin, onder andere via de dienstencheques. Daarvan zijn er 93 miljoen aangekocht. Het was trouwens ook een enorme investering van Vlaanderen om dit een duwtje in de rug te geven. We willen de komende periode ook meer inzetten op meer flexibele en betaalbare kinderopvang.

Dan is er de vijfde aanbeveling: laaggekwalificeerden. Ik vind dit trouwens een zeer slechte term; ik heb dat ook al een paar keer gezegd. Kortgeschoold is voor mij veel beter. Laag en hoog is eigenlijk op zich al stigmatiserend. De kortgeschoolden willen we via werkplekleren en competentieversterkende trajecten, zoals de individuele beroepsopleiding (IBO), de tijdelijke werkervaring (TWE), wijkwerken, werkervaring en nog een aantal andere zaken, competenties meegeven die goed kunnen zijn op de arbeidsmarkt. Ik verwijs ook naar de missie en de strategie van VDAB, die dat samen met partners zal moeten opnemen. Want VDAB kan dat uiteraard niet alleen.

We hebben vorige week in Antwerpen een overeenkomst gesloten tussen stad, Vlaanderen en VDAB om 6000 kortgeschoolde jongeren aan de slag te krijgen. Dat

is een ambitieuze samenwerkingsovereenkomst om via de begeleiding op maat de vele vacatures in de stad in te vullen. We gaan het op die manier moeten doen, om zo die 120.000 jobs te kunnen creëren. Er zijn ook maatregelen die ik recent heb aangekondigd, zoals het realiseren van trajecten rond elders verworven competenties of een aanbod aan kwalificerende OKOT-opleidingen (onderwijskwalificerend opleidingstraject). Dat zijn heel waardevolle instrumenten voor kortgeschoolden om hun competenties te versterken.

Tot slot is er het aanmoedigen van levenslang leren, een van de uitdagingen van deze legislatuur. Een van de sociale partners, Hans Maertens van Voka, zei me deze week dat we daar een nieuwe term voor moeten vinden, omdat 'levenslang leren' echt niet goed klinkt. 'Leren' klinkt alsof we allemaal terug naar de schoolbanken moeten, zei hij. En 'levenslang' klinkt als een straf. Hij vond dat een negatieve connotatie. 'What's in a word?' Voor mij geen probleem om daar een ander woord voor te vinden, maar we moeten wel vooruit. Het zou in het DNA moeten zitten van elkeen die actief is op de arbeidsmarkt, maar ook van de mensen die nog niet actief zijn op de arbeidsmarkt, maar die wel goesting hebben om dat te doen.

We maken werk van een geïntegreerde visie, die er in de komende maanden zou moeten komen. Daar is nu een ambtenaar mee belast, die nu een heel grote vragenronde aan het doen is. Daar hoort ook de uitrol van duaal leren bij. Dit voorjaar maak ik, samen met collega Weyts, bekend welke duale opleidingen vanaf schooljaar 2021-2022 geprogrammeerd zullen kunnen worden. Het gaat niet alleen om nieuwe opleidingen. De instroom in de reeds bestaande duale opleidingen moet echt omhoog, vandaar dat we in het voorjaar een ESF-oproep (Europees Sociaal Fonds) lanceren, die een boost moet geven aan de bestaande duale opleidingen in het secundair onderwijs.

U weet dat ik samen met collega Weyts aan het zoeken ben naar een regelluwe omgeving om duaal lesgeven mogelijk te maken. Waarom noem ik dat bij duaal leren? Omdat we vastgesteld hebben dat bijvoorbeeld in Antwerpen in een aantal trajecten scholen stoppen met het aanbod van een bepaalde studierichting in duaal leren, omdat ze de lesgevers niet vinden om het theoretiel te doen. En dan zou duaal lesgeven natuurlijk een oplossing kunnen zijn. Bedrijven die duaal leren willen, kunnen ook bekijken of ze competente mensen in het bedrijf hebben die het stukje dat op school gegeven wordt, kunnen verzorgen. We voelen dat daar bij de bedrijven zeer veel interesse voor is. Je moet ergens starten met zo'n proefproject, en we denken eraan om het vooral in de regio Antwerpen te doen, omdat daar de krapte heel groot is en er een grote nood is aan duale opleidingen. Kijk ook naar de schooluitval bij de jongeren. Maar dit wordt nog uitgewerkt. Op een Essenscia-evenement van een paar maanden geleden hebben collega Weyts en ikzelf gezegd dat we daar onze positieve medewerking aan zouden verlenen om een oplossing te kunnen bieden.

Ik heb op Twitter trouwens nog een slide zien passeren over de enorme potentie die duaal leren biedt, ook in Vlaanderen. We maken daar dus minstens even intens werk van als in de vorige legislatuur.

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp.a): Minister, bedankt voor het overlopen van de aanbevelingen van de Hoge Raad en de initiatieven die u wilt ontplooiën. Mijn vraag ging vooral over duaal leren enerzijds en de neetjongeren anderzijds.

Ik had één heel concrete vraag. U hebt wel aangegeven dat de gegevensuitwisseling tussen onderwijs en VDAB, maar ook tussen VDAB en OCMW's belangrijk is om in contact te zijn met de neetjongeren. Maar is er nu sprake van een automatische inschrijving van de neetjongeren bij VDAB, wanneer ze de schoolbanken verlaten? Of is dat nog niet volledig geautomatiseerd?

Iedereen is enthousiast over duaal leren. Ook vanuit onze kant is er zeker enthousiasme om die leerweg te versterken. U geeft zelf aan dat er eigenlijk nog te weinig jongeren terechtkomen in die leerweg. Volgens onze informatie gaat het over 42 standaardtrajecten, 174 scholen, 1342 leerlingen in het schooljaar 2018-2019. Op een populatie van meer dan een miljoen Vlaamse leerlingen is dat een te beperkte groep. Minister, hoe evolueert de werking van het platform levenslang leren binnen het Departement Werk en Sociale Economie? Want het regeerakkoord geeft aan dat er daar opvolging is voorzien. Wat is de stand van zaken?

U weet dat wij een grote voorstander zijn van het duaal lesgeven. Het kan zeker geen kwaad om in het onderwijs meer en meer de echte wereld te introduceren. Maar ik denk dat er nood is om, samen met uw collega Weyts, te werken aan die anciënniteitsverloning in het onderwijs. Dat kan ook voor de praktijkleerkrachten een extra boost geven en zal het hele stelsel van duaal leren op die manier kunnen versterken.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Nu we toch in de sfeer van naamswijzigingen zijn, zou ik misschien kunnen pleiten voor een driewerfaanpak. Minister, u geeft associaties aan rond levenslang leren. U hebt daar zeker een punt. Hans Maertens is op dat vlak een goede inspirator. De Hoge Raad voor de Werkgelegenheid vind ik minder helder. Maar VDAB zelf ook. Als je daar op associatieniveau gaat kijken: Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding. Dat 'bemiddelen' doet uitschijnen dat er een conflictsituatie is. En ook over 'Vlaamse Dienst' moeten we durven nadenken. Zeker gelet op het nieuwe takenpakket en het feit dat VDAB zichzelf zal moeten heruitvinden, lijkt dat mij een interessante case.

Ik heb even getwijfeld om de vraag om uitleg over de aanbevelingen van de Hoge Raad voor de Werkgelegenheid te stellen. Want wat ik vreesde, is uitgekomen. En ik kan u dat ook niet verwijten, minister. Want u hebt een zeer heldere synthese gegeven van uw beleidsplan. Die aanbevelingen waren zodanig ruim, dat u daar eigenlijk bijna op geen andere manier op kon antwoorden. Ik miste een aantal zaken in die aanbevelingen. Maar goed, dat komt misschien doordat ze op Belgisch niveau werden geschreven. Wat ik daarin mis, is dat men niet spreekt over de activering van langdurig zieken. Gisteren of eergisteren hebben we een simulatie gezien van het Planbureau, waaruit blijkt dat die groep ook in Vlaanderen in stijgende lijn gaat. Men spreekt niet over het verhaal van SWT'ers (stelsel van werkloosheid met bedrijfstoeslag), die zeer moeizaam geactiveerd geraken. De instroom is weliswaar wel verminderd ten aanzien van het vroegere brugpensioenverhaal, maar SWT'ers zelf raken nauwelijks tot onmogelijk geactiveerd. Ik vrees dat er in Wallonië, met het drama rond GSK, opnieuw zal worden gebruikgemaakt van SWT, terwijl daarin toch profielen zitten die volgens mij zeer interessant zijn voor onze Vlaamse arbeidsmarkt. Ik hoop dat we goede afspraken zullen kunnen maken met Service Public Wallon de l'Emploi et de la Formation Professionnelle (Forem).

Als je dan toch iets over die aanbevelingen kunt zeggen, valt het wel op dat er heel gericht wordt gesproken over een aantal deelgroepen van onze bevolking: mensen met een allochtone achtergrond, 55-plussers, neetjongeren.

En dat is wat mij betreft een bewijs dat we versneld werk moeten maken van twee werven. De eerste werf lijkt mij de werf die we gisteren al in gang hebben gezet, namelijk dat tenderbeleid op een heel slimme en doordachte manier verderzetten. We moeten werken met slimme partnerships, met partners die de beste voeling hebben met een bepaalde groep, en VDAB niet alles zelf laten doen.

De tweede werf zit op het vlak van data. We moeten samen met VDAB en andere spelers, desnoods via tijdelijke samenwerkingsverbanden, proberen om de nodige data te verkrijgen, zodat we veel korter op de bal kunnen spelen. Het mooiste

voorbeeld daarvan is het RIZIV, maar er zijn nog heel wat andere voorbeelden. Als we bijvoorbeeld kijken naar het onderwijs en de samenwerking met neetjongeren, dan zie je dat heel wat potentieel mooi werk verhinderd of vertraagd wordt, doordat data niet zuiver gebruikt kunnen worden.

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Dank u voor uw uitgebreid antwoord, minister. Ik heb hier inderdaad al een aantal keer een vraag gesteld over dit thema. Het is een beetje een beroepsmisvorming, zal ik maar zeggen, aangezien ik in een vorig leven rond deze problematiek heb gewerkt aan de KU Leuven. Ik vind het gewoon ook een heel belangrijk thema ideologisch gezien, omdat we mensen alle kansen moeten bieden om zich te ontwikkelen en ontplooien. Ik denk dat onze arbeidsmarkt een van de grootste groeiwerven is als we willen gaan naar die hogere tewerkstellingsgraad voor onze samenleving. Ik zie daar dus een win-winsituatie met veel mogelijkheden om het een en ander te realiseren. Uw antwoord geeft dat ook aan.

Als voormalig minister van Onderwijs zult u ongetwijfeld onderstrepen dat de eerste grote werf het onderwijs zelf is voor die groepen die qua tewerkstelling minder dan of slechts dezelfde vooruitgang hebben geboekt als hun ouders. Op dat vlak moet u als minister van Werk nauw samenwerken met de huidige minister van Onderwijs. Het onderzoek van Maurice Crul, die allerlei Europese landen met elkaar vergeleken heeft, toont ook aan dat andere Europese landen op dit vlak wel vooruitgang hebben geboekt, omdat men jongeren wier ouders niet hebben verder gestudeerd, veel meer hands-on probeert te begeleiden naar hogere opleidingen en veel meer kansen probeert te geven. Men ziet dat die jongeren wel omhoog kunnen klimmen op de sociale ladder en wel kunnen doorgroeien naar de sociale middenklasse of hoger. Als ik dat zie, dan denk ik dat we daar toch veel meer op moeten inzetten, zodat ons onderwijs die effecten veel meer kan genereren. Het is goed dat rectoren hebben aangegeven daar werk van te willen maken, maar tussen woord en daad zit nog een kloof, dus ik hoop dat de middelen zullen volgen om hun toe te laten dat ook effectief te doen.

U hebt ook nog terecht aangehaald waar het schoentje knelt of waar het fout kan lopen. Dat gaat over taalverwerving, vooroordelen, houdingen en attitudes en heel vaak ook over dat sociaal kapitaal. Ik ben heel blij dat u dat sociaal kapitaal hebt aangehaald. Als je aan jongeren wier ouders zelf niet hebben verder gestudeerd, gaat vragen wat ze later willen gaan doen, dan krijg je heel andere antwoorden dan bij jongeren wier ouders wel verder gestudeerd hebben en wier ouders een veel beter netwerk hebben en veel beter weten wat er speelt. Dat is iets waar we op moeten ingrijpen.

U hebt aangegeven dat VDAB nauwer gaat samenwerken met het onderwijsveld, maar ik weet niet goed wat u daar precies mee bedoelt. Doelt u er daarmee op dat het personeelsbestand van VDAB zelf gediversifieerd zal worden? Kunt u verder verduidelijken waar u op doelt?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Dank u wel voor alle aanvullingen, collega's.

Collega Gennez, er is geen automatische inschrijving, maar een koppeling: VDAB krijgt melding van jongeren die ongekwificeerd uitstromen, maar die jongeren worden niet automatisch ingeschreven. Ik sluit niet uit dat dat zou kunnen, zodra men volledig dataregisseur wordt. Softwarematig staan we op dit moment echter nog niet zo ver. Ik weet dat er deze week heel wat commotie was over uitgaven voor software. Ik heb daar een beetje een eigen kijk op, omdat ik het echt van groot belang vind dat je digitaal heel goed ontsloten bent. VDAB zal nog heel veel middelen nodig hebben om dat te bewerkstelligen. Maar de koppeling is er

ondertussen wel al. We kunnen al zien wie die jongeren zijn en de mogelijkheid tot benadering is er dus ook al. Dat zit dus al goed, denk ik.

We willen duaal leren sowieso versterken. Ik denk dat voor kwetsbare jongeren meer 'outreaching' moet worden gewerkt. Ook dat vind ik een lelijk woord, maar het is wel een feit dat dit absoluut noodzakelijk is. Over duaal leren had ik eigenlijk in de vorige legislatuur al wat zorgen. Je hebt aan de ene kant de drang om duaal leren in heel veel studierichtingen aan te bieden, dus dat kwantitatief te versterken, maar dat moet natuurlijk ook kwalitatief heel sterk zijn, en we moeten er zeker van zijn dat ook de hindernissen voor de scholen worden weggewerkt. Daarom, maar u ging er positief op in, bekijken we nu hoe het komt dat bepaalde scholen op een bepaald moment beslissen om dat niet meer aan te bieden. En hoe het komt dat bepaalde bedrijven tien vacatures openstaan hebben voor jongeren in duaal leren en niemand daarvoor hebben omdat er geen scholen in de omgeving zijn die dat aanbieden? Je kunt daar kwaad over zijn, maar je kunt ook zoeken naar oplossingen, en dat is wat we nu proberen te bereiken, onder andere via dat duaal lesgeven.

Collega Ronse, ik heb het al een keer gezegd: ik ben niet ongevoelig voor het onder de loep nemen van de naam VDAB. Aan de andere kant is VDAB nu wel een bekend merk in Vlaanderen, een sterk merk. Ik denk dat het van belang is dat men eerst in de luwte bekijkt – de nieuwe CEO is dat ook aan het doen – hoe men zijn nieuwe rol gaat spelen, hoe men dat tot op het microniveau van de werkvloer gaat laten doordringen, hoe men ervoor zal zorgen dat men de tevredenheid bij werkgevers opnieuw onder controle en de hoogte in krijgt. Dat zou vervolgens de kers op de taart kunnen zijn, maar dat laat ik over aan de organisatie. Ik zou het ook niet goed vinden dat men gewoon van naam verandert en dat alles blijft zoals het is. Op zich heb ik hier echter geen probleem mee. Ik heb dat in het parlement ook al gezegd. Men zou VDAB De Grote Verleiding kunnen noemen, bijvoorbeeld, om in uw sfeer te blijven, de DGV. Dit is voor mij een laatste stap, maar een naam moet inderdaad weergeven waarvoor de dienst staat. Daar hebt u absoluut gelijk in, en dat is wel sterk veranderd als je het vergelijkt met vroeger.

Dan was er uw opmerking over de andere groepen mensen, bijvoorbeeld mensen met gezondheidsproblemen of mensen die een handicap hebben en willen werken. Onderschat onze inspanningen op dat vlak niet. Ik heb dat nu niet meegenomen, maar heb dat eerder al gedaan. Er zijn heel intensieve contacten met zowel de dienst voor personen met een handicap als het RIZIV om tot veel meer begeleiding te komen, en ook om drempels weg te werken. Ik heb deze week ook collega Muylle daarover aangesproken, om met haar te bekijken hoe we meer kansen kunnen scheppen voor mensen die nu een uitkering hebben en die, als ze een euro te veel hebben, een beetje in een alles-of-nietssituatie zitten, wat wel spijtig is. Er is een zeer grote openheid om daaraan te werken. Nog eens, ik doe dit ook vanuit een persoonlijke ervaring, maar ook vanuit de oprechte overtuiging dat werken ook goed is voor je zelfvertrouwen, voor je persoonlijkheidsvorming en dus eigenlijk ook stimulerend kan zijn voor je zelfbeeld, ook al ben je ziek, ook al heb je een handicap. Wat dat betreft, zal ik dus zeker ook intensief met de federale overheid aan de slag gaan om drempels weg te werken.

Collega Ronse, wat de werven betreft, inzake de eerste en de tweede werf hebben we de eerste stappen gezet. We hebben drie rollen gedefinieerd voor VDAB, als activerings-, loopbaan- en dataregisseur, en zoeken dus ook naar meer mogelijkheden om mensen die nog niet participeren, wel te laten participeren op de arbeidsmarkt.

Collega Annouri, misschien daarop inspelend, VDAB heeft een samenwerkingsakkoord met de Vlaamse Interuniversitaire Raad (VLIR) met het oog op een inclusief personeelsbestand. Men gaat dus echt bekijken hoe men ervoor kan zorgen

dat in de eigen instellingen het personeelsbestand inclusiever wordt, en VDAB kan ter zake natuurlijk heel wat meerwaarde leveren. Dat toont ook aan dat onze universiteiten echt gevoelig zijn voor het thema en ter zake doorbraken willen bewerkstelligen. Er komt ook een samenwerkingsakkoord aan met het GO!. Daar is onder-tussen over onderhandeld. Eigenlijk zou iedereen dat moeten hebben, maar dat toont eigenlijk de wijzigende interesse aan om ter zake doorbraken te realiseren. Dat gaat niet alleen over personeel, maar ook over studenten. Collega Annouri, we hebben het echter al vaak gezegd als het gaat over het doorbreken van bepaalde patronen: als je een school hebt met nul leerkrachten met een migratieachtergrond, dan is dat moeilijker dan als je een inclusief personeelsbestand hebt, dan moet je jongeren vinden die leraar willen worden.

Je zit dus in een cascade van zaken die nodig zijn. Er zijn veel leerkrachten te kort, dus we zitten nu ook wel in een ideale periode om daar doorbraken in te forceren, en meer jongeren naar dat leerkrachtenberoep te trekken. Het gaat dus wel wat breder. Ik hoop dat ik heb duidelijk gemaakt wat de bedoeling is van de overeenkomsten die zijn gesloten.

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp.a): 'What's in a name?' Ik denk dat het minder moet gaan over labeling dan over de structurele hervormingen waar onze arbeidsmarkt nood aan heeft. Ons instrumentarium en onze diensten moeten altijd afgestemd zijn op de noden, en niet omgekeerd. Voor mij mogen de labels veranderen, maar ik ben toch vooral geïnteresseerd in de duurzame aanpassingen.

Ik had nog een vraag over het platform levenslang leren, inzake het duaal leren. Dat wordt nu overgenomen door het departement Werk en Sociale Economie (WSE). Maar ik zal daar misschien de volgende keer een vraag over stellen, zodat we daarover wat uitgebreider van gedachten kunnen wisselen.

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Collega's, na deze vraag is het mij helemaal duidelijk dat we het creatieve proces en het brainstormen rond namen het best aan iemand anders kunnen overlaten.

Dat gezegd zijnde: het klopt wat u zegt, minister. Als het gaat over die specifieke vragen en de complexe, meerlagige problematiek van een betere doorstroming van mensen met een migratieachtergrond naar de arbeidsmarkt, denk ik dat de sense of urgency er wel is. De juiste woorden worden gezegd door heel veel verschillende actoren: VDAB, de rectoren, en de minister zelf. Dat vind ik heel goed.

Maar zonder cynisch te zijn – daar ben ik veel te jong voor –, hoor ik wel al tien jaar voor een stuk dezelfde bewoordingen. Minister, ik denk dat het belangrijk is dat we de komende vijf jaar ook echt die doorbraak gaan realiseren, zoals u die zelf noemt. Het lijkt mij echt nodig dat we dat doen, niet enkel voor de Vlamingen met een migratieachtergrond, maar ook voor onze arbeidsmarkt en ons onderwijsveld. Met de maatregelen die u opsomt, denk ik wel dat we die doorbraak kunnen realiseren. Ik ga dan ook heel veel vragen stellen om te zien hoe het daarmee staat, en welke resultaten er effectief worden geboekt. Want ik denk dat het nodig is.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Imade Annouri aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de vrijstelling van beschikbaarheid op de arbeidsmarkt bij het volgen van een opleiding – 1085 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Wanneer je als werkzoekende een opleiding, studie of stage wilt volgen in je traject naar werk, kun je een vrijstelling krijgen van beschikbaarheid voor de arbeidsmarkt als deze opleiding minstens vier weken duurt, minstens gemiddeld twintig uur per week omvat en overdag tijdens de week plaatsvindt. Dus niet op zaterdag of na 17 uur.

Binnen het hoger onderwijs moet je minstens 27 studiepunten opnemen in een credit- en/of diplomacontract – dus geen examencontract. Die vrijstelling impliceert dat je als werkzoekende je uitkering behoudt en dat je voorrang mag geven aan je studies in plaats van te zoeken naar werk, dat je werkaanbiedingen mag weigeren en dat je niet moet deelnemen aan bijkomende bemiddelings-, begeleidings- of opleidingsacties. Je moet dan wel aan de volgende voorwaarden voldoen: de opleiding op regelmatige basis volgen en op een positieve manier meewerken; ingeschreven blijven als werkzoekende bij VDAB; de afspraken nakomen die met de bemiddelaar zijn vastgelegd; vragen van de bemiddelaar in verband met de opleiding beantwoorden.

Maar wanneer je een opleiding, studie of stage volgt die 's avonds of in het weekend doorgaat, in afstandsonderwijs of met een examencontract, kun je die vrijstelling niet krijgen en loop je dus het risico je uitkering te verliezen. Nu zijn er verschillende redenen waarom mensen voor een van die opties kiezen: om dit te kunnen combineren met de zorg voor kinderen of naasten, wanneer er sprake is van een beperkte mobiliteit of wanneer zelfstandig studiewerk gewoonweg beter aansluit bij de eigen studiemethode. Deze maatregel strookt, wat mij betreft, dus niet met een meer democratische en flexibele invulling van onderwijs.

Die beschikbaarheid voor de arbeidsmarkt kan echter een nefaste invloed hebben op je studietraject en dus een duurzaam traject naar werk, bijvoorbeeld wanneer je verplicht moet ingaan op een werkaanbieding en je studies daardoor in het gedrang komen. Want het is niet omdat je studie 's avonds, in het weekend of op afstand wordt georganiseerd, dat de studiebelasting lager ligt. Dat lijkt mij logisch. Als je daarbij kijkt naar de voorwaarden, is het enkel die eerste waar niet aan wordt voldaan, namelijk 'de opleiding op regelmatige basis volgen en op een positieve manier meewerken'. Dat wordt dan concreet ingevuld als 'overdag en tijdens de week aanwezig zijn'.

Is die eerste voorwaarde noodzakelijk of kan deze inspanningsindicator anders worden ingevuld of mee worden opgenomen in de afspraken met de bemiddelaar, opdat werkzoekenden toch kunnen kiezen voor een meer flexibel studietraject in hun traject naar werk?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega, de werkloosheidsverzekering is een verzekering die mensen beschermt tegen het onvrijwillig werkzoekend zijn. Als je werk zoekt, betekent dat dat je beschikbaar bent voor de arbeidsmarkt en effectief naar werk zoekt, anders roep je het risico over jezelf af en ga je in tegen de onvrijwillige aard van dat risico. Daarom vereist de federale wetgeving dat je maar vrijstellingen kunt krijgen voor opleidingen die passen in een traject naar werk die de beschikbaarheid

verhinderen. De RVA verwacht dat vrijgestelde opleidingen voldoende intensief zijn om een onbeschikbaarheid voor de arbeidsmarkt te kunnen rechtvaardigen.

Als je een vrijstelling krijgt, wil dat niet zeggen dat je werkaanbiedingen mag weigeren, dat je niet moet deelnemen aan andere bemiddelings-, begeleidings- of opleidingsacties of dat je de opvolging van het actieve zoekgedrag gaat opschorten. Als je geen vrijstelling toegekend krijgt, dan betekent dat niet noodzakelijk dat de werkzoekende de opleiding, studie of stage niet kan volgen zonder zijn uitkeringen te verliezen. De wetgeving geeft namelijk aan dat men de uitkering niet verliest als de werkzoekende een studie voltijds leerplan volgt, waarvan de lessen hoofdzakelijk op zaterdag of na 17 uur worden gegeven.

In uw vraag stelt u dus onterecht dat men het risico loopt zijn uitkering te verliezen zonder die vrijstelling. Wat wel het gevolg is van de weigering van de vrijstelling, is dat de werkzoekende beschikbaar moet blijven. Dat wil zeggen: ingaan op afspraken bij VDAB en op werkaanbiedingen. Dus ofwel verhindert het je om erop in te gaan, en dan krijg je een vrijstelling. Als je geen vrijstelling krijgt, kun je toch een vol leerplan volgen, maar dan moet je wel ingaan op de aanbiedingen die er zijn.

De verplichte afspraken en diensten bij VDAB gaan door op weekdays tijdens de kantooruren. Als de werkzoekende 's avonds of in het weekend of met een diplomacontract studeert en dus overdag niet per se in de lessen aanwezig moet zijn, vormt dat geen enkele hinderpaal om aanwezig te zijn en mee te werken. Werkaanbiedingen vormen in de regel ook geen hinderpaal voor een studie 's avonds of in het weekend, want we zien dat er heel wat werkenden zijn die ook 's avonds of in het weekend studeren. Dat hoeft dus eigenlijk geen enkel verschil uit te maken.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Bedankt voor uw antwoord, minister. U geeft aan dat er eigenlijk geen probleem is. Ik heb deze vraag gekregen van iemand die te kampen kreeg met een probleem. Ik denk dat iedereen die gekregen heeft. Ik ben dat wat gaan uitzoeken en stelde me dan zelf die ene vraag. U zegt dat er geen enkele reden is dat die verhinderd wordt. Maar wat als iemand expliciet voor avond- of weekendonderwijs kiest, omdat ze zorg moet dragen voor een ziek familielid of kinderen, daar helemaal alleen voor moet opdraaien en geen kinderopvang heeft? Dan lijkt mij dat wel een moeilijke situatie om zich zomaar flexibel te kunnen vrijstellen voor VDAB en allerlei afspraken die moeten worden gemaakt.

Zijn daar uitzonderingen in mogelijk, als het gaat over zorg dragen voor naasten die ziek zijn en extra zorg behoeven of voor kinderen? Kan daar dan wel een extra vrijstelling voor gegeven worden?

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Ik wil het antwoord van de minister bijtreden. We hebben inderdaad, zoals collega Annouri vermeldt, allemaal die e-mail gekregen. Ik heb dat ook onderzocht. Mijn stelling is de volgende. Als iemand avond- of weekendonderwijs volgt, en dat kadert in een traject naar werk, en dat helpt om de kloof van die persoon tot de arbeidsmarkt te dichten, dan ga ik ervan uit dat zoiets voorwerp uitmaakt van het afsprakenblad dat de bemiddelaar met die persoon heeft afgesproken, namelijk dat dit een van de acties is die in zijn of haar traject naar werk gevolgd worden.

En als dat niet zo is, dan betekent dat dat de bemiddelaar vindt dat dat type opleiding of wat die persoon doet, op dat moment geen nuttige actie is in het dichten van de kloof met de arbeidsmarkt voor persoon X of persoon Y. Dus vind

ik dat een vrijstelling in dit geval inderdaad niet nodig is en dat het systeem zoals het vandaag is, perfect werkt.

De voorzitter: Mevrouw Malfroot heeft het woord.

Ilse Malfroot (Vlaams Belang): Ik vind dat we wel moeten gaan voor die vrijstelling voor die beschikbaarheid op de arbeidsmarkt. Als een persoon kiest om een opleiding te volgen via een verkort traject, die dus via afstandsonderwijs zelf kiest om een opleiding te volgen op twee jaar, en dat is bovendien een knelpuntenberoep, en je zet die tegenover iemand die in de werkloosheid zit en voltijds dagonderwijs volgt en die opleiding drie tot vier jaar laat duren, dan kost die laatste de maatschappij veel meer geld. Ik ben van oordeel dat als je het korter kunt doen, de overheid daarin moet bijspringen. Dan is iemand twee jaar vrijgesteld en dan gaat die persoon sneller op de arbeidsmarkt komen en zal het de overheid veel minder kosten. Ik vind dat we daar echt moeten gaan voor een vrijstelling bij VDAB omdat het traject veel gemakkelijker is als een persoon ervoor kiest om het korter te doen en het een knelpuntberoep is.

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp.a): Ik sluit me toch een beetje aan bij de vraagstelling van collega Annouri omdat een van de voorwaarden om een vrijstelling te kunnen krijgen misschien te beperkend omschreven is, namelijk je opleiding, studie of stage duurt minstens vier weken, omvat minstens 20 uur per week, vindt overdag plaats, niet op zaterdag of na 17 uur. Volg je een opleiding hoger onderwijs dan moet je studie minstens 27 nieuwe studiepunten omvatten. Met dat laatste element heb ik geen probleem omdat ik vind dat het een duurzaam traject moet zijn. Maar rond de flexibiliteit van de opleiding denk ik dat we de ruimte moeten laten aan de arbeidsbemiddelaar om daar de vrijstelling te beoordelen omdat we toch evolueren naar een Massive Open Online Course (MOOC), naar afstandsonderwijs en dat we af moeten van dat ietwat steriele dagonderwijs voor mensen die levenslang willen leren.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Ik vind het een beetje een rare discussie. Collega Malfroot, net als je het volledige programma volgt, krijg je een vrijstelling. Dat is nu zo. Als je zegt ik ga voor de 'full monty' in plaats van dat in drie of vier jaar te doen via avondonderwijs, dan krijg je vandaag net een vrijstelling. Maar als je kiest om het via avondonderwijs te doen om allerlei redenen, dan krijg je geen vrijstelling. Ik vind dat een vrij logische zaak en een beetje gelijklopend met wat u net zelf zei. Als je kiest om het volledig te doen in dagonderwijs, dan word je gewoon vrijgesteld. Maar er zijn mensen die daar niet voor kiezen en dat wordt dus niet vrijgesteld. Dan zeggen dat als je er niet voor kiest, je kan geen vrijstelling krijgen, vind ik persoonlijk een moeilijke. Het is een keuze die je zelf kunt maken.

Een totaal andere problematiek is als het niet over een opleiding gaat, tenzij ik u verkeerd begrepen heb, mijnheer Annouri. U zegt dat het kan zijn dat iemand mantelzorg doet. Dat kader moet ik eens bekijken, dat is voor mij iets anders. Je kunt dan zeggen dat je een avondopleiding volgt omdat je mantelzorger bent en je dat niet tijdens de dag kunt doen. Maar dat heeft eigenlijk niets met vrijstellingen te maken. Ik zou dat kader daarvoor eens moeten bekijken omdat ik wel denk dat als je laat weten dat je mantelzorger bent, dat VDAB of je begeleider daar normaal rekening mee zou moeten houden om je al dan niet op te roepen en in de manier waarop hij of zij je oproept. Dat staat een beetje los van de problematiek rond de studies.

Het zou ook omgekeerd kunnen gaan. Sommigen van jullie zeggen, tenzij ik jullie verkeerd begrepen heb, dat je door het moderne aanbod meer vrijstellingen zou moeten kunnen krijgen. Ik vind eigenlijk dat je zou kunnen beperken in de

vrijstellingen, want als alles digitaal kan, via MOOC enzovoort, waarom zou je dan nog het gewone leerplan volgen? Ik zal dat niet doen, zeker niet. Ik vind het zeer terecht dat je een vrijstelling krijgt zodat je je volop op de studies kunt gooien.

Mensen die het anders doen, volgen dezelfde regels als mensen die fulltime werken en daarna nog een stuk bijscholing volgen. Zo zijn er ook veel in Vlaanderen, te weinig misschien, maar toch veel. Ik vind dat de regels toch wel gelijk mogen zijn als voor mensen die wel fulltime werken.

Wat uw aanvullende vraag betreft over de combinatie van een opleiding met een moeilijker sociale context, mijnheer Annouri, daar kan ik nu niet op antwoorden. Ik moet ook nog eens bekijken hoe de regelgeving daar zit en wat de mogelijke beperkingen zijn, maar dat is voor mij een andere context dan de leercontext.

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Minister, bedankt voor uw antwoord. Het is niet mijn bedoeling om me hier uit te spreken over een individuele case en of daar al dan niet een vrijstelling voor moet komen. Het zijn de bemiddelaars die daar hun werk in moeten doen, maar ik sluit me aan bij collega Gennez, als ze zegt dat het huidige onderwijsaanbod en het systeem van vrijstellingen nog wat wringt en niet helemaal is afgestemd op de huidige context met veel meer aanbiedingen en mogelijkheden.

Mijn tweede vraag ging trouwens niet enkel over mantelzorgers, maar ook over bijvoorbeeld ouders die er bewust voor kiezen om thuis voor de kinderen te zorgen, maar toch tegelijkertijd een opleiding willen volgen. Ik heb begrepen dat u dat wilt opzoeken. U mag me het antwoord ook gewoon opsturen en dan stel ik er eventueel nog een schriftelijke vraag over. We zullen wel zien.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Alessia Claes aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over een OESO-onderzoek naar de beroepskeuze van jongeren – 1101 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: Mevrouw Claes heeft het woord.

Alessia Claes (N-VA): Uit een recent onderzoek van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) blijkt dat de professionele voorkeuren van vijftienjarigen in de geïndustrialiseerde wereld de voorbije twintig jaar amper zijn veranderd, ondanks de digitalisering, de opkomst van 3D-printer en de snelle ontwikkeling van artificiële intelligentie (AI). Hoewel deze jongeren allemaal geboren zijn in de 21^e eeuw, situeert hun beroepskeuze zich nog in de 20^e en soms zelfs de 19^e eeuw. Zonder het zelf te beseffen, focussen vele jongeren zich op beroepen die de komende tien tot vijftien jaar sterk geautomatiseerd dreigen te worden.

De studie toont overigens aan dat er tussen 2000 en 2018 weinig evolutie zat in de beroepen die jongeren ambiëren. 7,7 procent van de jongens wil ingenieur worden, 6,7 procent wil aan de slag als business manager en 6 procent droomt van een carrière als arts. Bij de meisjes staat die loopbaan als arts, met 15,6 procent, bovenaan de rangschikking, gevolgd door een job als onderwijzer, met 9,4 procent, en business manager, met 5 procent.

De OESO beklemtoont dan ook hoe belangrijk het is om jongeren goede instrumenten aan te reiken om een professionele keuze te maken.

Welke acties zult u ondernemen om jongeren bewust te maken van deze evoluties op de arbeidsmarkt en de gevolgen die deze kunnen hebben op hun toekomstige loopbaan?

Zullen er initiatieven genomen worden, al dan niet vanuit de bedrijfswereld, om jongeren deze instrumenten aan te bieden om een goede professionele keuze te maken?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Dank u voor deze zeer brede vraag. Het is een vraag die ik vanuit mijn vorige bevoegdheid ook vaak gekregen heb. De modernisering van het secundair onderwijs is vertrokken vanuit de idee dat een betere afstemming op de arbeidsmarkt broodnodig was. De verdere uitvoering ligt nu in de fluwelen handschoentjes van collega-minister Weyts, die dat ongetwijfeld heel nauwgezet zal opvolgen.

We nemen wel heel wat acties om jongeren bewust te maken van de evoluties op de arbeidsmarkt. Het vertrekpunt daarbij blijft de jongere zelf, die samen met een nauwe kring aan influencers een keuze maakt op basis van talenten en passies, maar uiteraard ook niet blind mag zijn voor de toekomstperspectieven van die keuze. Vandaar dat het aanbieden van betrouwbare informatie over de arbeidsmarkt heel belangrijk is.

VDAB maakt elk jaar een schoolverlatersrapport en wil jongeren zo sensibiliseren over de invloed van hun studiekeuze op de professionele loopbaan. Opleidingen die kunnen inspelen op de toenemende digitalisering en technologisering scoren bijzonder goed op de arbeidsmarkt. Het rapport van VDAB is ook online beschikbaar en is gelinkt aan Onderwijskiezer, de onderwijswebsite die leerlingen en ouders helpt in hun zoektocht naar een geschikte studierichting of opleiding.

We zijn als overheid ook niet blind voor de grote maatschappelijke uitdagingen waar we voor staan. De klimaatverandering is een daarvan, maar ook de toenemende digitalisering, die betekent dat we echt acuut nood hebben aan jongeren die sterk technisch geschoold zijn. We hebben dit jaar ook een nieuw, ambitieus STEM-actieplan voor 2020-2030, dat zich op alle beleidsdomeinen richt en waarin de noden van het onderwijs, maar ook die van de bedrijven en de kennisinstellingen worden meegenomen.

Ik geloof ook echt wel in een breed gedragen STEM-actieplan (Science, Technology, Engineering and Mathematics). Uit de monitor blijkt dat de inspanningen lonen. Het aantal STEM-diploma's in het hoger onderwijs is op bijna 10 jaar tijd met 20 procent toegenomen. Ook het aandeel van de meisjes in STEM-richtingen gaat in stijgende lijn. Dat is positief, maar het kan nog wel een stuk beter. Ik voorzie bij het Agentschap Innoveren en Ondernemen (VLAIO) jaarlijks in 2,5 miljoen euro voor de STEM-academies. Zoals u weet, zijn dat buitenschoolse activiteiten om kinderen en jongeren al op jonge leeftijd op een laagdrempelige manier in contact te brengen met techniek en wetenschappen. We willen ter zake overal in Vlaanderen in een volwaardig aanbod voorzien voor jongeren tussen 8 en 14 jaar.

Het informeren van jongeren over hun studie- en beroepskeuze is ook ontzettend belangrijk. Vorig jaar is dit engagement nog extra versterkt door twaalf STEM-addenda toe te voegen bij de sectorconvenants en door het aanstellen van een intersectorale STEM-adviseur om nog meer jongeren, maar niet alleen hen, ook hun ouders, warm te maken voor de beroepen van de toekomst én met toekomst. We nemen dus heel wat actie. Er zijn ook lokale samenwerkingsverbanden tussen scholen en VDAB, waarbij het onderwijs gebruikmaakt van de VDAB-infrastructuur of de expertise inzake loopbaanbegeleiding.

Dit lijkt me echter een thema te zijn waarover we de komende jaren nog wel een aantal keren van gedachten zullen wisselen.

De voorzitter: Mevrouw Claes heeft het woord.

Allessia Claes (N-VA): Bedankt voor het antwoord. Op basis van het onderzoek van Agoria naar de impact van de digitalisering op de arbeidsmarkt wordt vastgesteld dat er heel wat jobs zullen verdwijnen, maar dat er tegelijkertijd ook heel wat jobs bij zullen komen. Daarbij maakt men ook de volgende analyse: er komen jobs bij, maar die zullen niet vanzelfsprekend ingevuld geraken. Zonder maatregelen zullen er in 2030 in België maar liefst 584.000 vacatures open blijven staan, met een verlies qua economische groei tot gevolg.

Dat betekent dat massaal veel werkenden nood hebben aan een omscholing naar een job van de toekomst. Er wordt tevens vastgesteld dat net deze richtingen het nu moeilijk hebben op het vlak van instroom in het onderwijs. Daarbij blijft het belangrijk dat studenten goed worden geïnformeerd over de evoluties op de arbeidsmarkt. Daarnaast moeten ook de digitale en aanverwante vaardigheden een prominentere plek krijgen in alle studierichtingen. Jobs verdwijnen, en er worden nieuwe gecreëerd. Ik heb dat zonet al aangehaald. Dat is zeker ook van belang voor VDAB, om de werkenden, de werkzoekenden en de niet-beroepsactieven aan te sporen om aan de slag te gaan en hen voor te bereiden op de toekomst.

Minister, daarom ook mijn bijkomende vraag: hoe zult u dat aanpakken?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Bedankt voor de toelichtingen. Ik ben het eigenlijk eens met heel veel van de zaken die u meldt. Dit geldt trouwens niet alleen voor jongeren, maar ook voor volwassenen. Er zijn bijvoorbeeld heel veel ingenieurs die zijn opgeleid vóór de tijd van de digitalisering en die nu ook wel nood hebben aan extra opleidingen. Dat is ook waarom we in niet onbelangrijke budgetten voorzien, en waarom daar ook een belangrijke taak voor ons hoger onderwijs is weggelegd, om in dat aanbod te voorzien van opleidingen na de opleiding, of bijscholingsopleidingen. Ik denk dat het aanbod de komende jaren zeer intens zal worden versterkt, dat het ook nog fijnmaziger dan vandaag zal ontstaan, en dat we op die manier ook resultaten kunnen boeken.

Ik heb ook al vaak gezegd dat het van belang is dat je minstens je diploma hoger onderwijs hebt, want als je kortgeschoold bent, is je flexibiliteit op de arbeidsmarkt natuurlijk nog kleiner. Als je bijvoorbeeld enkel je kwalificatie voor één zaak hebt behaald en je wordt werkloos en je moet je omscholen, dan wordt het best wel wat moeilijk.

Dat levenslang leren zal dus in het DNA van iedereen moeten komen, en ook de openheid om doorheen je hele carrière een lerende houding te blijven aannemen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Axel Ronse aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de samenwerking tussen VDAB en de lokale besturen – 1142 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): De minister is als een stoomtrein door het Vlaamse landschap aan het razen. *(Opmerkingen)*

Als een tgv, inderdaad. Ik zal opnieuw beginnen. De minister is als een tgv door het Vlaamse landschap aan het razen.

Er werden al een aantal krachtige en forse ambities uitgesproken op bilateraal niveau, tussen steden, gemeenten en Vlaanderen, rond de aanpak van de arbeidsmarkt. Ik vind het eigenlijk positief dat daar zeer pragmatisch en ad hoc wordt mee omgegaan. We zagen recent in Antwerpen nog een zeer forse ambitie: 22.000 mensen aan de slag. Het is goed dat lokale besturen mee in dat bad worden genomen. Die hebben ook een belangrijke rol als het gaat over het werkgelegenheidsbeleid.

Ik had hier drie vragen geformuleerd, maar wat mij eigenlijk vooral interesseert, is het volgende. Zijn er in die samenwerkingsovereenkomsten die nu al afgesloten zijn, echt significante verschillen te zien? Staan daar zaken in die vernieuwend zijn, die we op vandaag nog niet zo goed kenden? Staan daar zaken in die overal terugkomen?

Je hebt ook een aantal steden die een relatief hoge werkloosheidsgraad kennen. Een hoge werkloosheidsgraad is gelukkig iets schaars in Vlaanderen, maar je vindt het wel nog in een aantal steden, helaas. Ik denk aan Oostende, waar de jeugdwerkloosheid toch vrij fors is, en ik heb de indruk dat ze ook in Antwerpen met dat probleem kampen. Er is hier nood aan specifieke maatregelen die niet echt typisch zijn voor het beleid dat we nu voeren.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Het zal de mensen van mijn kabinet deugd doen dat u vindt dat ik als een tgv aan het razen ben, want ik doe eigenlijk niets anders dan mopperen over het feit dat alles nog veel concreter moet. We weten eigenlijk min of meer wat we willen, maar ik wil de concrete vertalingen en resultaten daarvan op het terrein zien. En dat zorgt bij mij soms voor wat ongedurigheid. En dan moet ik stoom aflaten. Dat is soms nodig.

In de vorige legislatuur zijn er 27 samenwerkingsovereenkomsten afgesloten tussen lokale besturen en VDAB. Dat waren overeenkomsten met een aantal steden zoals Kortrijk, Genk, Mechelen en Vilvoorde, en met een aantal clusters van gemeenten. Die clusters waren vooral gesitueerd in de provincie Antwerpen, zoals bijvoorbeeld de stadsregio Turnhout.

Die overeenkomsten zijn ondertussen ongeveer overal afgelopen en de evaluatie over de globale aanpak van de samenwerking tussen VDAB en de lokale besturen is ook afgelopen. In 2018 is er een audit geweest, en in 2019 een verdiepingsaudit van de samenwerking tussen VDAB en de lokale besturen. Wat blijkt daaruit? De tevredenheid van de lokale besturen over de samenwerking was niet groot – 55 procent. Er zijn bovendien heel wat optimalisaties mogelijk inzake de transparantie van het partnerschap en het vastleggen van de rollen en de verantwoordelijkheden. Je begrijpt dus al een beetje waar mijn ongedurigheid vandaan komt.

We leerden daarnaast ook dat er mankracht moet zijn bij VDAB om de samenwerking op te nemen, want zo'n overeenkomst onderhandelen is bijzonder arbeidsintensief. Het maken van overeenkomsten moet maatwerk zijn, als we willen dat het succesvol is. Papier is gewillig, maar je bent niets met papier als het tot niets dient. Dan is het eigenlijk verloren moeite. Er is ook nood aan het afstemmen van gemeenschappelijke doelstellingen en dus aan het ontwikkelen van een gemeenschappelijke visie. Het betekent niet dat als er geen officiële samenwerkingsovereenkomst is, er geen samenwerkingen plaatsvinden.

VDAB is met de resultaten aan de slag gegaan en heeft ondertussen een hele weg afgelegd. Er zijn ook grote inspanningen geleverd door met sociale partners te spreken, om tot een werkingskader voor de komende jaren te komen.

We hebben, samen met VDAB, de lat hoger gelegd voor deze legislatuur voor wat betreft het aantal samenwerkingsovereenkomsten. Ik wil er zeker meer, maar ik

wil vooral dat de tevredenheid over die samenwerkingsovereenkomst groter wordt. En als u mij kwantitatieve doelstellingen vraagt: ik wil dat elke Vlaamse centrumstad een overeenkomst sluit met VDAB. Dat moet de evidentie zelf zijn.

Sinds de nieuwe legislatuur zijn er drie samenwerkingsovereenkomsten ondertekend, namelijk een met de stad Oostende, een met een intergemeentelijk samenwerkingsverband in de provincie Antwerpen – dat gaat over Arendonk, Baarle-Hertog, Hoogstraten, Merksplas, Rijkevorsel en Ravels – en een derde, vorige week, met de stad Antwerpen. Ik ben zelf naar de ondertekening van de overeenkomst met de stad Antwerpen gegaan, ook uit grote interesse om de interactie te zien tussen de partners daar. Ik heb daar zeer veel engagement gezien, ook bij de bevoegde schepenen, om die samenwerking te intensifiëren en van Antwerpen een modelvoorbeeld te maken voor Vlaanderen. U moet weten dat de engagementen die in die overeenkomst staan, 20 procent van mijn globale engagementen voor Vlaanderen zijn. Het belang van Antwerpen is dus zeer groot, hoe je het ook bekijkt. Als het daar lukt, is de kans groot dat je elders ook tot resultaten zult kunnen komen.

Voor de stad Antwerpen is er op basis van de vorige samenwerking een SWOT-analyse (Strengths, Weaknesses, Opportunities and Threats) gebeurd. Op basis van die evaluatie en na een gedetailleerde arbeidsmarktanalyse werden nieuwe doelstellingen geformuleerd. Uit de evaluatie van de vorige samenwerking was gebleken dat die kwantitatief moeilijk meetbaar was. Je kon niet afpunten wat er allemaal was gebeurd, vandaar dat men beslist heeft om de nieuwe resultaten zichtbaar en meetbaar te maken. Er is ook hard nagedacht over de monitoring. We kunnen daar echt uit leren voor volgende samenwerkingen.

Voor het arbeidspact in Oostende en het samenwerkingsverband met Arendonk en de andere gemeenten in de provincie Antwerpen, betrof het een eerste samenwerkingsovereenkomst met VDAB. Een evaluatie van de lopende samenwerking kon niet gehanteerd worden voor de opmaak, maar er vond wel een voorafgaande analyse plaats van de arbeidsmarkt, opdat de samenwerking zich kan toespitsen op de prioriteiten. Er waren in Oostende dertig concrete acties op maat van de stad. Die acties zullen samen met VDAB, maar ook met andere partners, gerealiseerd worden. Die andere partners zijn onder andere de projectvereniging Perspectief en het Economisch Huis Oostende.

Voor Gent komt er in maart een nieuwe overeenkomst aan. VDAB en de stad werken al nauw samen in het kader van hun arbeidspact. Een nieuw akkoord, specifiek voor de samenwerking tussen VDAB en de stad Gent op basis van een grondige evaluatie, zal de werking een duidelijke richting geven.

Ik wil absoluut verder zulke samenwerkingsakkoorden uitrollen. Het is mijn ambitie dat VDAB in 2020 met de dertien centrumsteden een samenwerkingsovereenkomst afsluit. De netwerkmanager heeft in elke provincie de opdracht gekregen om de centrumsteden actief te benaderen. In West- en Oost-Vlaanderen is VDAB al aan het onderhandelen. De concrete gesprekken in de andere provincies worden nu ook opgestart. Voor de overige, kleinere, steden en gemeenten gaan we intergemeentelijke samenwerkingsverbanden aanspreken. Je moet immers niets nieuws uitvinden. Als er al intergemeentelijke samenwerkingsverbanden zijn, is het beter om hen gezamenlijk een overeenkomst met VDAB te laten sluiten. Ik wil in 2020 minstens tien intergemeentelijke samenwerkingsverbanden in Vlaanderen waarmee een overeenkomst wordt opgestart.

De doelstellingen zijn al gelieerd aan de ambitie van de Vlaamse Regering om 120.000 mensen aan de slag te krijgen. VDAB schuift ook een aantal lijnen naar voren om de samenwerking mogelijk te maken, aan de hand van samenwerkingsprincipes en het goed kunnen monitoren wat je doet. Bij de nieuwe overeenkomsten

wordt altijd vertrokken van een gemeenschappelijke arbeidsmarktanalyse en het formuleren van gemeenschappelijke doelstellingen. Een zorgpuntje daar is de link met de sociale partners. Binnen de raad van bestuur van VDAB kijkt men ook kritisch naar die overeenkomsten, omdat je heel goed moet afbakenen wat je van wie verwacht. Ik heb gisteren op de nieuwjaarsreceptie aan de raad van bestuur en de partners die daar aanwezig waren, gezegd dat ik eigenlijk van elk lokaal bestuur in Vlaanderen verwacht dat men bij de sociale dienst waar bijvoorbeeld mensen die een leefloon krijgen, begeleid worden, men niet alleen bezig is met het omgaan met de kwetsbaarheid, maar dat elke sociale dienst ook voor een stuk de deur zou moeten zijn naar VDAB.

De stad Antwerpen heeft een totaal andere problematiek dan bijvoorbeeld het kleinste dorpje van Vlaanderen. Maar als je een sociale dienst bent, zou dat arbeidsmarktperspectief mee ingebakken moeten zitten in de opdracht. Dat is mijn mening. Want dit is ook goed voor een lokaal bestuur. Als iemand die leefloon geen, aan het werk kan, is dat voor zo veel dingen goed. Je zou dat er dus een beetje in moeten krijgen. Dat gebeurt ook al in vele gevallen. En dan formaliseer je dat. Je moet ook gaan kijken: wat doen sociale partners nu al? En op welke manier kan de overeenkomst die wordt gesloten met het lokaal bestuur net een versterking zijn van de samenwerking en niet een grotere versnippering? En daar ben ik wel gevoelig aan: je moet goed weten wie wat doet. En wat je doet, moet ook geïntegreerd kunnen gebeuren.

U vraagt ook naar de andere initiatieven. We geven prioriteit aan de lokale besturen waar we het grootste verschil kunnen maken. Ik heb al gezegd dat Antwerpen een enorm verschil kan maken. Antwerpen met 64 procent, Gent met 69 procent, Genk met 62 procent, Oostende met 65 procent en Turnhout met 68 procent, hebben een lagere werkzaamheidsgraad dan gemiddeld in Vlaanderen. Daar hebben we problematieken die eigen zijn aan de stedelijke context. Dus moeten we op een heel concrete projectmatige basis aan de slag om die werkzaamheidsgraad te verhogen.

VDAB legt ondertussen de laatste hand aan een 'dashboard lokale besturen' met kerncijfers over de lokale arbeidsmarktsituatie. Daarin komen ook data van Kind en Gezin. We zullen dat op kwartaalbasis actualiseren. Dat dashboard is voor iedereen toegankelijk, maar het zal voor VDAB de leidraad zijn om gesprekken op te starten met lokale besturen. Want je kunt maar onderhandelen over een overeenkomst als je goed weet wat de specifieke arbeidsmarktsituatie is in je stad of in je groep van steden.

Interessant is ook – ik wist het zelf niet – dat VDAB over gedetailleerde cijfers tot op wijkniveau beschikt. Dat betekent dat je binnen een stad of een cluster nog kunt diversifiëren. Op basis van die data zou je gerichte acties kunnen opzetten om de werkloosheid aan te pakken, bijvoorbeeld door de organisatie van mobiele opleidingen of de organisatie van lokale jobevents, zelfs op wijkniveau.

Later in het jaar zullen we ook een ESF-oproep (Europees Sociaal Fonds) lanceren voor innovatie bij lokale besturen. Onze besturen zullen daar ook budgettair een beroep op kunnen doen.

Mijnheer Ronse, er staat dus heel wat op stapel. Ik stel vast dat ook VDAB heel gemotiveerd is om de uitdagingen op een optimistische wijze aan te pakken.

De voorzitter: Optimistisch. Collega Ronse, u ook, veronderstel ik?

De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Absoluut. Altijd. En ik ben blij dat er zo'n voluntarisme aan de dag wordt gelegd. Want ik denk inderdaad dat zowel lokale besturen als VDAB

elkaar heel wat te bieden hebben. Een lokaal bestuur kan bijvoorbeeld, als het gaat over het vinden of werven van voldoende interessante werk- of stageplekken een heel interessante rol spelen. Een lokaal bestuur kan een heel wervende rol spelen richting werkzoekenden om actief deel te nemen aan opleidingen. Een lokaal bestuur heeft ook goede contacten met onderwijsinstellingen enzovoort, kan mee instaan voor de branding. Maar omgekeerd heeft VDAB – u verwees er zelf al naar op het einde van uw antwoord – data die onvoorstelbaar interessant zijn voor een lokaal bestuur, die heel zijn demografie in kaart brengen. Professor De Rynck, een West-Vlaming, heeft een heel mooi voorstel gemaakt om de stad Kortrijk op te delen in een aantal buurten. Die buurten zijn opgemaakt op basis van verschillende parameters. Onder andere het arbeidsmarktgerichte luik werd daarin meegenomen. Dat biedt interessante handvaten voor lokale besturen om rond te werken.

Mijn oproep is dubbel. Eén, ik hoop dat we ons in die samenwerkingsovereenkomst niet enkel beperken tot uitkeringsgerechtigde werkzoekenden, maar dat het vooral ook gaat over mensen met een leefloon. Dat biedt lokale besturen meteen een zeer goede incentive om een serieuze tand bij te steken, want het biedt in vele gevallen een budgettaire bonus. Twee, het gaat ook over mensen die langdurig ziek zijn, maar ook over mensen die vandaag niet uitkeringsgerechtigd zijn en verleid kunnen worden om opnieuw het een of ander te doen. Men kan dat ook doen via 'employer branding' van een aantal sterke werkgevers uit de streek. Dat is het eerste luik: beperk u niet tot de uitkeringsgerechtigde werklozen.

Het tweede luik is eigenlijk dat u ervoor moet zorgen – en dat gaf u ook aan, papier is gewillig – dat de zaken zo concreet mogelijk zijn en dat men stap voor stap heel concrete zaken kan verwezenlijken, liever inderdaad wat bescheidener in ambitie, maar des te concreter in uitwerking, zodat we resultaten boeken. In onze fractie vindt u alleszins een grote steun voor dat werk.

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Ik sluit me natuurlijk graag aan bij collega Ronse, als die het belang benadrukt van een goede samenwerking tussen lokale besturen en VDAB. We gaan iedereen nodig hebben om aan die 80 procent en 120.000 te raken; lokale besturen zijn daar natuurlijk belangrijke partners bij.

Nu, ik had eind oktober zelf ook al een schriftelijke vraag gesteld over die samenwerkingsverbanden. Als jullie een overzicht willen over de lopende samenwerkingsverbanden, collega's, en van de doelgroepen, onder andere leefloners, de vraag staat op de website van het Vlaams Parlement. Het is vraag nummer 75. Daarin kunnen jullie alles terugvinden.

Ik verwijs graag terug naar dat antwoord. Het blijkt dat er een 30-tal samenwerkingsverbanden lopen en daar zijn zo'n 75 gemeenten en OCMW's bij betrokken. In uw antwoord maakte u ook al gewag van de audit waar u daarnet naar verwezen hebt. Het is daarop dat ik een beetje wil doorgaan en waarvan ik graag een stand van zaken zou willen. Er waren twee elementen die tijdens die audit naar boven kwamen. Er waren enerzijds wat klachten van lokale besturen dat ze niet altijd goed weten wie hun contactpersoon is bij VDAB. Daar ging men aan werken en daar zouden ook al stappen in zijn gezet. Op iets langere termijn zou VDAB anderzijds ook werken aan een vernieuwd kennis- en informatiesysteem, dat het met de externe partners zou delen. Het is me niet helemaal duidelijk of dat het externe dashboard is waar u naar verwees. Daarom vraag ik daar wat meer verduidelijking rond. Is dat het? Zo ja, kunt u misschien aangeven hoe het zit met de uitrol daarvan? Kunt u me daar al iets meer over zeggen?

Ik heb nog een tweede vraag of opmerking. Het is goed dat u de ambitie hebt om ten eerste kwalitatief te werken. Het is belangrijk dat de kwaliteit verbetert. Het is ook goed om kwantitatief te werken. U hebt gezegd dat u alle centrumsteden wilt

bereiken en minstens tien intergemeentelijke samenwerkingsverbanden wilt, maar ik zou u toch willen aanraden dat u, als u naar een centrumstad gaat – uw eerste doelstelling, heb ik begrepen – meteen ook even polst bij de randgemeenten of zij geïnteresseerd zijn om mee te werken. In Turnhout bestaat het bijvoorbeeld al, heb ik gezien. Daar werken ze met een echte stadsregio. Soms is het beter om randgemeenten direct te betrekken, omdat de centrumsteden voor werklozen in randgemeenten slechts op korte afstand liggen. Dat is beter dan enkel met centrumsteden te werken en dan misschien te gaan kijken naar politiezones – want dat doet men wel al eens – en naast elkaar te gaan werken. Dat is dus een suggestie: als u naar een centrumstad gaat, kijk dan misschien meteen om van die centrumstad en de randgemeenten een stadsregio te maken.

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp.a): Om het wat concreet te maken, collega Ongena en ikzelf wonen in buurgemeenten: Mechelen en Sint-Katelijne-Waver. Het zou heel goed mogelijk zijn om die twee samen te nemen binnen een lokale samenwerkingsovereenkomst. We hebben natuurlijk ook al intergemeentelijke structuren. Hun opdrachten kunnen uitgebreid worden om ook inzake tewerkstellings- en arbeidsmarktbeleid samen te werken met VDAB.

U hebt zeer terecht verwezen naar het toch wat tanende vertrouwen of het gebrek aan vertrouwen bij lokale besturen in de samenwerkingsmodaliteiten met VDAB. De gemiddelde tevredenheid schommelt rond 55 procent en is kleiner bij kleinere besturen dan bij grotere, wat natuurlijk meteen ook iets zegt over de bestuurskracht van dat lokale niveau.

In een grote stad is er natuurlijk meer ruime voor regie qua arbeidsmarktbeleid dan in een kleinere gemeente, waar er soms dezelfde problematieken kunnen zijn als in stedelijk gebied. Wij pleiten er dus voor om die samenwerking wel te versterken, maar er toch ook voor te zorgen dat daar voldoende middelen tegenover staan, voldoende aanbod ook voor het lokale bestuursniveau om daar inhoudelijk voldoende draagvlak en bestuurskracht te genereren, om de mensen eerst te bereiken en dan in de gepaste opleidingen te voorzien, met als doelstelling uiteraard het doorstromen naar de arbeidsmarkt.

We pleiten er dus voor om niet alleen aan VDAB die bijkomende opdracht te geven, maar er ook voor te zorgen dat die voldoende rendeert, met voldoende financiële impulsen ertegenover.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Minister, een goed arbeidsmarktbeleid zal inderdaad lokaal zijn of niet zijn. In die zin ben ik een beetje kritisch met betrekking tot het idee om met stadsregio's of intergemeentelijke samenwerkingsverbanden te gaan werken in dezen. Het is eigenlijk inderdaad op wijkniveau, op het niveau van de realiteit van mensen, mensen die vaak wat verder staan van de reguliere arbeidsmarkt, dat zo'n samenwerking echt zal renderen. In mijn eigen, heel kleine gemeente Kruisem hebben we een deelgemeente, Zingem, die langs de spoorlijn Ronse-Gent ligt en waar we vaststellen dat er fors – voor een kleine gemeente – meer leefloners uit ofwel Ronse ofwel Gent binnendruppelen om er een woonst te zoeken. Zij hebben ook nood aan een aangepaste dienstverlening, ook richting arbeidsmarkt. Ik denk dat er op het vlak van samenwerking tussen lokale besturen en VDAB heel wat potentieel is.

In het verleden heeft VDAB heel vaak de indruk gewekt samenwerkingsverbanden te hebben. Ik heb vroeger ook vragen gesteld aan minister Muyters daarover, en daarop kwam het antwoord dat vrijwel alle lokale besturen een samenwerkingsverband met VDAB hadden, maar dat was dan inderdaad vaak intergemeentelijk, en lokale besturen en OCMW's wisten zelf nauwelijks dat er zo'n samenwerkingsverband of -akkoord bestond, laat staan dat ze er potentiële effecten van ondervonden of geresponsabiliseerd werden om samen activiteiten op te zetten.

Dat moet gaan over een heel breed palet aan activiteiten. Lokale besturen hebben een heel goed zicht op, bijvoorbeeld, de organisatie van kinderopvang in een gemeente, op de onderwijssituatie, het onderwijsaanbod, en eventuele mogelijkheden van duaal leren. Ze hebben nauwe contacten met ondernemersorganisaties, bedrijventerreinen, verenigingen en dergelijke meer, waar de dienstverlening van VDAB aan werkgevers kan worden gepromoot.

Dat zijn allemaal zaken die niet of veel te weinig aan bod komen in de samenwerking tussen VDAB en lokale besturen, en die mag zich uiteraard niet beperken tot enkel maar de centrumsteden. Het is de verdomde plicht van VDAB om ervoor te zorgen dat zij een nauw contact hebben met elk lokaal bestuur in Vlaanderen, en die dienstverlening daar ook aan de man te brengen. Dat zal ook voor VDAB zelf een heel grote hulp zijn bij het verwezenlijken van de doelstellingen die we in het regeerakkoord hebben omschreven. Ik denk dus dat ter zake bij VDAB nog een of meerdere tandjes kunnen worden bijgezet.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, dank u wel. Voor zij die blijkbaar niet goed hebben gehoord wat ik heb gezegd, zal ik nog eens mijn basisstelling meegeven. Er zijn in de vorige legislatuur overeenkomsten gesloten. Die zijn bijna allemaal afgerond en de tevredenheid was gemiddeld 55 procent. Ik heb dat net gezegd.

We zijn dus vanuit die vaststelling gestart: dat is niet oké. Ik heb het zelfs in mijn antwoord gezegd: papier is gewillig, maar ik wil de resultaten zien op het terrein, en dat maakt me soms een beetje zenuwachtig, omdat het er in theorie goed uitziet. Dus, nieuwe modaliteiten.

Collega Bothuyne, ik ben zelf naar Antwerpen gegaan om te bekijken hoe dat is gedragen door die lokale schepenen aldaar. Wat zie je daar? Een heel groot engagement, een zeer grote wil om ook op wijkniveau te gaan bekijken hoe of wat. Men kan zeggen dat dat allemaal rechtstreeks met elke Vlaamse gemeente moet, maar de engagementen van Antwerpen, ik zei het zelf al, zijn al 20 procent van onze doelstelling.

Als je volgordes maakt, moet je ook wel kijken naar de prioriteiten, namelijk die zones waar er nog een grote werkloosheid is, en waar er een groot potentieel is om mensen te laten participeren aan de arbeidsmarkt. En dan moet je methodieken ontwikkelen. Ik ben zeer gevoelig voor het argument dat door sommigen van jullie aangehaald is: als je naar een stad kijkt, moet je ook eens kijken naar wat daar rond ligt, want misschien heb je wel 'uitvloei-effecten'. Daardoor kun je een gemeente die met een bepaalde problematiek kampt, en die net naast een stad ligt, eigenlijk niet binnen een cluster van gemeenten laten vallen. Het is dan veel beter om die gemeente mee op te nemen in de stadsbenadering. Daar ben ik het zeker mee eens. Ik heb daar geen enkel probleem mee.

Maar soms is het ook anders. Als ik bijvoorbeeld kijk naar Torhout, waar ik woon, dan zie je daar geen 'overvloed' vanuit Brugge, Roeselare of Oostende. En dan moet je dat eigenlijk in zijn geheel, met de gemeenten errond, gaan bekijken. Je hebt geen uniforme aanpak voor elke gemeente, en het is mogelijk dat een bepaalde wijk in een bepaalde gemeente een 'uitvloed' krijgt van een problematiek van elders, en dat een andere wijk dat effect niet kent. En men heeft de gegevens; men kan dat dus op microniveau gaan bekijken. Wat dat betreft neem ik zeker de suggestie mee om nog meer dan vroeger te gaan kijken naar de realiteiten op het terrein, en om net niet theoretisch te gaan afbakenen.

Als het gaat over de prioriteiten, en over hoe je elke gemeente moet benaderen: ik ben het met jullie eens, maar je moet niet noodzakelijk elke gemeente individueel, afzonderlijk gaan bekijken. Het kan soms ook over een cluster gaan,

als dat een vrij natuurlijke cluster is. Ik was ook zelf gefascineerd door dat dashboard, maar de vraag is dan wat daar concreet in zit, in dat dashboard. Men zegt mij dat het gaat over artikel 60's, over wijkwerkers, over de doorstroom van mensen, over wie waar woont, enzovoort. Dat is dus heel veel detailinformatie. Het kan superinteressant zijn.

De eerste versie van dat dashboard komt op de raad van bestuur van 4 maart, het is besproken met de sociale partners en met de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG), dus met de lokale besturen. Daarin staan cijfers van VDAB, van het Agentschap Binnenlands Bestuur en van de Stadsmonitor, om echt richting te kunnen geven. Ik verwacht daar dus wel wat van. Dat kan net de trigger worden om uw suggestie toe te passen rond het werken op wijkniveau, voorzitter. Je moet dus heel goed nadenken over met wie je een overeenkomst sluit, en op welke manier je dat doet. Dat willen we beter vormgeven.

Zoals ik al zei, heeft de VVSG daar ook aan meegewerkt. Collega Ongena, ik vind het een heel goede tip om nog vaker te verwijzen naar schriftelijke vragen en wat daarin staat. Normaal gezien doen we dat ook, want ik maak er een gewoonte van om te kijken of een onderwerp al aan bod is gekomen in schriftelijke vragen. Ik moedig iedereen meteen ook aan om die vragen te lezen. Maar hier had ik wel wat cijfermateriaal nodig om mijn antwoord te kunnen duiden.

Ik heb ook vastgesteld dat er steden zijn die aan de slag gaan zonder dat ze op VDAB wachten. Gisteren heb ik bijvoorbeeld een aantal voorbeelden gekregen uit Leuven, dat op zoek is naar opportuniteiten. En zij zeggen dat ze voor een aantal concrete acties wel kunnen terugvallen op VDAB. En dat koppel ik aan wat collega Bothuyne zei: het belangrijkste is natuurlijk het resultaat dat je hebt. Elk lokaal bestuur moet wel weten wat VDAB voor hen kan doen. Omgekeerd vind ik ook dat VDAB op elk lokaal bestuur zou moeten kunnen rekenen, en dat er in het kader van het sociaal beleid effectief wordt samengewerkt om mensen naar werk toe te leiden. Op dat vlak wil ik echt dat mensen niet in hun eigen wereld blijven zitten, maar dat men in de toekomst nog meer inzet op kruisverbanden.

Het is een gevoelig thema, maar het is iets waar ik veel van verwacht. Wees in die zin ook maar gerust of ongerust: het laatste wat ik van een samenwerkingsovereenkomst verwacht, is het produceren van papier vol met doelstellingen, waar men dan vervolgens niet actief genoeg mee aan de slag gaat.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Imade Annouri aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de tewerkstelling van hoogopgeleide anderstalige nieuwkomers – 1150 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): De volgende vraag gaat over iets wat laaghangend fruit is. Het zou een no-brainer moeten zijn voor onze arbeidsmarkt: hoogopgeleide anderstalige nieuwkomers.

Op dinsdag 28 januari hebben we allemaal een artikel kunnen lezen in De Standaard over Farouk Al-Hasbani. Het werd ook kort aangehaald in de plenaire vergadering. Dat is een man van vijftig uit Syrië, die in 2016 in België is aangekomen, samen met zijn vrouw en twee kinderen. De man in kwestie is een doctor in de Franse literatuur, en hij zou heel graag aan de slag gaan als leraar Frans. Hij heeft

ook jaren ervaring met lesgeven maar hier wil niemand hem aannemen, zagezegd omdat zijn Nederlands niet goed genoeg is of omdat hij te ver woont.

Naar eigen zeggen heeft de man maar liefst 1700 keer gesolliciteerd – wat volgens mij een wereldrecord moet zijn en in aanmerking moet komen voor het Guinness Book of Records – maar nog steeds zonder resultaat. Slechts hier en daar kreeg hij een losse opdracht. Ons onderwijs is nochtans wanhopig op zoek naar leerkrachten Frans en naar mannelijke leerkrachten. Hij heeft zich ook ingeschreven bij VDAB, maar omdat hij hooggeschoold is, wordt hij amper door hen opgevolgd. Ook voor zijn vrouw is het niet gemakkelijk. Zij heeft een master in de sociologie en heeft in Syrië gewerkt als sociaal assistent, maar werkt nu enkel een paar uur-tjes per dag in de naschoolse opvang.

Dit probleem is anekdotisch, maar het is een probleem dat we al langer kennen. Volgens een onderzoek van Wets en De Cuyper uit 2016 heeft slechts 45 procent van de hoogopgeleide anderstalige nieuwkomers een job vijf jaar na aankomst in België. Ze doen het bovendien nog slechter dan de middengeschoolden. En naast het feit dat ze moeilijk aan werk raken, blijken ze ook vaak onder hun niveau tewerkgesteld.

Daarom werden in het verleden binnen het @level2work-project, gefinancierd door het Europees Fonds voor Asiel en Migratie, diverse opleidings- en tewerkstellingsacties ontwikkeld om hoogopgeleide nieuwkomers uit derde landen meer kansen te geven op een job die overeenkomt met hun opleidingsniveau. Dat gebeurde in samenwerkingsverbanden met verschillende partners, waaronder VDAB en het Agentschap Integratie en Inburgering. Uit de evaluaties bleken die projecten met een aanpak op maat voor die doelgroep zeer succesvol. Goed nieuws, dus.

Na afloop werd die benadering geïntegreerd in de dienstverlening van VDAB, maar het is toch belangrijk om deze specifieke problematiek niet uit het oog te verliezen, net omdat hij een aangepaste aanpak vereist. In de zoektocht om zoveel mogelijk mensen aan de slag te krijgen, moet dit volgens mij echt een no-brainer en laaghangend fruit zijn.

Minister, hebt u meer recente cijfers over hoeveel hoogopgeleide anderstalige nieuwkomers vijf jaar na aankomst in België een job hebben? Zijn die cijfers intussen gestegen of gedaald, vergeleken met 2016? Bent u van plan hier nog specifieke projecten rond op te zetten? Zo ja, welke middelen zult u daarvoor vrijmaken? Welke projecten zouden dat dan zijn?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega Annouri, voor gedetailleerde cijfers verwijs ik naar mijn antwoord op schriftelijke vraag nummer 70 van collega Malfroot. Uit die cijfers concludeer ik dat de uitstroom naar werk voor die groep de laatste jaren wel in stijgende lijn zit. Van de hoogopgeleide anderstalige nieuwkomers is de uitstroom naar werk na 6 maanden gestegen van 28,1 procent in 2016 naar 35,8 procent in 2019. In 2017 stijgt dat percentage na 24 maanden naar 51,2 procent. Tot mijn spijt heb ik nog geen recentere cijfers dan 2017, maar dat is ook logisch, aangezien de 24 maanden nu nog maar net zijn afgelopen. Hopelijk hebben we binnenkort weer recentere cijfers.

In 2020 wordt de dienstverlening van VDAB voor hoogopgeleide anderstalige werkzoekenden met een migratieachtergrond uitgebreid met jobhunting en mentoring naar werk. Jobhunting is een intensieve vorm van bemiddeling waarbij de nadruk ligt op een proactieve benadering van werkgevers. Zoals het eindrapport van @level2work aangeeft, zijn drempels aan de vraagzijde mogelijke redenen voor de lagere tewerkstellingsgraad van hoogopgeleide anderstaligen. Jobhunting speelt daarop in door weerstand en twijfels aan werkgeverszijde weg te nemen en de

competenties van de kandidaat te vertalen naar de concrete noden op de Vlaamse arbeidsmarkt. Daarvoor werkt VDAB samen met partners. Het bestek werd begin januari gepubliceerd. De dienstverlening zal ten laatste in juni 2020 starten. Voor die opdracht werd een budget van 640.305 euro voorzien voor het eerste jaar. We willen daarmee 495 werkzoekenden bereiken, verspreid over heel Vlaanderen, met uitzondering van West-Vlaanderen, omdat daar al langer het project 'Huis van het Leren' loopt.

Eind 2019 is de subsidieoproep 'mentoring naar werk' gelanceerd voor anderstalige werkzoekenden met een migratieachtergrond. Hierbij wordt een werkzoekende gekoppeld aan een mentor met meer kennis en ervaring. De mentor ondersteunt de werkzoekende in het overbruggen van de kloof tot de arbeidsmarkt en in het uitbreiden van zijn netwerk. Hij versterkt ook de interculturele vaardigheden en inzichten in de uitdagingen op de arbeidsmarkt. Van de partners die intekenen, wordt een specifieke aanpak voor hoogopgeleide anderstaligen verwacht. Een van de doelgroepen is net die van de hoogopgeleiden. Ik heb ook gevraagd hoe dat komt, maar het blijkt dat de redenen degene zijn die net de aanleiding vormen voor uw vraag. De dienstverlening start in mei 2020.

Dan zijn er uiteraard nog acties die al een eindje lopen, zoals gespecialiseerde bemiddelaars voor hoger opgeleide anderstaligen. De inhoud van de website atlevel2work.be werd overgezet, geüpdatet en uitgebreid. VDAB biedt werkzoekenden ook begeleiding bij de aanvraag voor erkenning van buitenlandse diploma's. In alle provincies geeft VDAB de opleiding 'Hogerop' voor hoogopgeleide anderstaligen. In 2019 namen daar 77 mensen aan deel.

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Minister, dank u voor het antwoord. Ik zal de schriftelijke vraag van collega Malfroot zeker nog een keer doornemen.

Het is goed dat bepaalde dingen zullen worden ondernomen. Het is ook vooral goed dat u zegt dat die nieuwe initiatieven specifiek zullen worden gericht aan de hoogopgeleide anderstalige nieuwkomers. Als het gaat over mensen met migratieroots en de kloof waarover we het daarnet hebben gehad, heeft dat specifieke redenen zoals sociaal kapitaal. Maar als iemand die hoogopgeleid is en die naar eigen zeggen 1700 keer solliciteert, die zeer enthousiast is maar steeds een 'njet' als antwoord krijgt, dan toont dat aan dat het probleem misschien niet zozeer bij hem ligt maar ergens anders. Het meest opvallende aan dat stuk in de krant vond ik dat de man afsloot met te zeggen dat hij helemaal niet verbitterd is en dat hij gewoon rustig blijft voortdoen tot het in orde komt. Daar kunnen we allemaal wel lessen uit leren qua volharding, optimisme en goed in het leven staan.

Een tweede vraag die u ongetwijfeld zeer bekend is, gaat over de erkenning van de diploma's, waar heel veel rond te doen is geweest. In hoeverre is daarover overleg met de minister van Onderwijs? Ik denk dat dat een specifiek punt is. Mensen komen hier toe en hebben bepaalde capaciteiten uit een ander land. We kunnen niet onmiddellijk zeggen dat het dan hetzelfde soort diploma is dan bij ons, maar het loopt nu nog veel te moeilijk om die mensen kansen te geven. Ik weet dat u daar de vorige legislatuur mee bezig bent geweest als minister van Onderwijs, maar ik denk dat dit nog een werkpunt en een kwetsbaarheid blijft. In hoeverre zult u dat opnemen met uw collega bevoegd voor Onderwijs?

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp.a): Ik wil kort nog eens mijn pleidooi voor echte praktijktesten herhalen. Minister, we hebben daar al een aantal keer over gediscussieerd. In het bijzonder voor die hoogopgeleiden, waarvan de logica zegt dat ze

gemakkelijker aan de slag zouden moeten geraken, kunnen praktijktesten het sluitstuk zijn om mensen meer kansen te bieden.

In het opleidingsinstrumentarium van VDAB zien we nog te vaak dat werkzoekenden met migratieroots in grote mate blijven steken in voorbereidende, niet direct werkgerelateerde vooropleidingen, zoals attitudetraining en sollicitatietraining, zonder door te stoten naar de beroepsgerichte opleiding. Dit is uiteraard vooral voor mensen die korter geschoold zijn. Maar we zien ook in het werkplekleren dat mensen met migratieroots ondervertegenwoordigd zijn. Misschien moeten we eens inzoomen op de vraag hoe het komt dat daar drempels zijn, omdat die twee elementen, werkplekleren en trainingen via VDAB, een opstap kunnen zijn naar werk.

Ik weet dat het gevoelig is omdat het bijvoorbeeld bij het Minderhedenforum tot voor kort als mogelijk stigmatiserend werd ervaren, maar overweegt u gerichte loonkostensubsidies, gecombineerd met die competentieversterkende maatregelen op de werkvloer, met origine als doelgroep? Ik zeg wel degelijk 'tot voor kort' omdat het Minderhedenforum bijvoorbeeld zich recent uitsprak voor dit soort maatregelen omdat de kloof van ondertewerkstelling zeer groot blijft bij mensen met migratieroots, wat ook hun opleidingsniveau is.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega Annouri, wat het National Academic Recognition Information Centre (NARIC) betreft, daar heb ik de vorige legislatuur een absolute prioriteit van gemaakt en daar heb ik extra budget voor voorzien. De doorlooptijden zijn verbeterd, maar u kunt van mij niet verwachten dat ik mensen met de zweep in de hand verplicht om snel diploma's te erkennen. Ik wil geen devaluatie van diploma's. Als men ergens een diploma gehaald heeft dat we hier als gelijkwaardig erkennen, dan moeten we er zeker van zijn dat het ook echt gelijkwaardig is. Als mensen vluchten uit een bepaalde regio waar er oorlog is, dan kan ik mij inbeelden dat hun eerste bezorgdheid niet is om hun diploma mee te nemen. Als dan blijkt dat de universiteit waar ze dat diploma gehaald hebben, gebombardeerd is, dan is het vaak heel moeilijk om terug te vinden hoe de vork in de steel zit. Dat is het evenwicht dat de universiteiten en hogescholen wensen: snelheid moet gepaard gaan met grondigheid. Maar we hebben dus voor extra budget gezorgd en er zijn meer mensen mee bezig, dus dat geeft wel enig resultaat.

Uw zorg is dus terecht, maar hopelijk begrijpt u ook dat we niet zomaar op basis van een verklaring kunnen zeggen: 'Het is goed, het zal wel in orde zijn.' Als men niet meer in staat is om de diploma's in het land van herkomst op te vragen, dan moet men op andere manieren gaan vaststellen dat iemand arts of ingenieur is. Dat is één punt, maar het is absoluut een prioriteit.

VDAB werkt trouwens al samen met NARIC, maar ik heb vanuit mijn bevoegdheden gemerkt dat die samenwerking voor verbetering vatbaar is. Daar gaan we absoluut werk van maken.

Collega Gennez, uiteraard zijn er drempels, bijvoorbeeld omdat de nieuwkomer de taal niet kent. Er bestaat nu evenwel zoiets als 'Nederlands op de werkvloer', waarbij de werkgever en werknemer ondersteund worden op het vlak van taalverwerving. Ik voorzie niet direct nieuwe financiële incentives, maar we mogen ook niet te negatief zijn: ik heb net gezegd dat de cijfers verbeteren. Dat zien we ook. Zowel aan de kant van de werkgevers als aan de kant van de opleidingen zie ik dat men ondanks de huidige krapte doorbraken probeert te forceren.

Ik heb het verhaal ook gelezen in de krant. Dat verhaal heeft me ook wat gechoqueerd. Die man kreeg van VDAB te horen dat hij hoogopgeleid was en dus zijn plan moest trekken. Joris vertelde mij net dat hij, toen hij zich bij VDAB ging inschrijven, te horen kreeg: 'Je hebt een computer, je kunt dat ook thuis doen.' Hij

is dan via een interimkantoor als werknemer bij VDAB terechtgekomen, en zo werd VDAB zijn eerste werkgever. Het blijft mensenwerk, daarom geef ik ook dat voorbeeld. Alles staat of valt natuurlijk bij de empathie van de persoon die iemand ontvangt. Als het klopt wat er in de krant staat, dan zullen de mensen bij VDAB daar zeker ook niet gelukkig mee zijn, want het staat haaks op de filosofie van VDAB: om iedereen te helpen. Als het verhaal dus klopt, dan wil ik mij namens VDAB graag excuseren, want dat is vervelend. Ik probeer wel duidelijk te maken dat dit echt niet de modale manier van werken is of zou mogen zijn.

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Dank u wel voor uw antwoord, minister.

Ik heb nog twee slotopmerkingen. Ten eerste klopt het wat collega Gennez zegt. Alle goede wil ten spijt merken we inderdaad wel dat mensen met een migratieverleden die hoger opgeleid zijn, nog altijd zeven keer langer moeten solliciteren dan hoger opgeleide autochtonen. Er moet dus een versnelling hoger geschakeld worden, zodat iedereen met gelijke kansen zijn kans kan wagen op de arbeidsmarkt.

Ten tweede katapulteert mijn vraag mij ook terug naar mijn studententijd en mijn eerste studentenjob, als orderpicker bij Brico. Dat was een heel leuke job en heel veel mensen werkten graag bij Brico. Ik heb me toen een maand lang goed geamuseerd en heb ook goed verdiend. Ik heb daar toen een Cubaanse bio-ingenieur leren kennen die uit Cuba gevlucht was. Terwijl die periode voor mij heel leuk was, was dat voor hem een zeer triestige periode. Hij was gevlucht en had een heel sterk diploma, maar hij vroeg zich af hoe hij ooit iets van zijn leven zou kunnen maken. Hij bleef vastzitten in een sector die niet de zijne was. Het is een verliessituatie als wij er als maatschappij niet in slagen om supercompetente mensen die willen bijdragen tot onze arbeidsmarkt, niet de kans kunnen geven om dat ook effectief te doen. Ik kijk heel hard uit naar de verbeterpunten voor de samenwerking tussen VDAB en NARIC. We zullen dit blijven opvolgen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Caroline Gennez aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over flexibilisering en duurzaam werk
– 1144 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp.a): We hebben het al vaak gezegd: de arbeidsmarkt verandert drastisch. Ze vraagt andere competenties, maar we zien dat bepaalde segmenten van onze arbeidsmarkt steeds meer worden gedomineerd door kortlopende jobs en deeltijds werk. Cijfers die we recent konden inkijken, geven aan dat er in 2019 ruim een derde meer mensen met een flexi-job waren, een totaal van ongeveer 70.000 mensen, ten opzichte van 2018. We hoorden naar aanleiding van de bekendmaking van die cijfers ook dat de federale minister – voorlopig is dat nog minister De Backer – voor de uitbreiding van die flexi-jobs voor de bouw- en de textielsector pleit.

Daarnaast blijkt uit cijfers van de Hoge raad voor de Werkgelegenheid dat 4 op de 10 nieuw gecreëerde jobs tijdelijke jobs zijn, en dat 23 procent van de tijdelijke contracten korter dan een maand zijn, terwijl dat in de rest van de EU maar bij 5 procent van de contracten het geval is. Een rapport van het Onderzoeksinstituut

voor Arbeid en Samenleving HIVA toont dan weer aan dat 44 procent van het totale aantal jobs in 2014 minder lang dan 6 maanden duurde. Het meest extreme voorbeeld daarvan zijn personen die permanent met dagcontracten werken. Hun aantal is de voorbije 15 jaar geëxplodeerd. In 2018 werkten ongeveer 15.000 mensen in die totale onzekerheid. Het totaalbeeld lijkt dan ook aan te geven dat werk ook in Vlaanderen steeds precairder wordt, ook al hebben we een hoge werkzaamheidsgraad.

Een groot deel van de mensen die in die meer precare jobs of kortlopende jobs of flexi-jobs actief zijn, zijn jongeren, kortgeschoolden, mensen met een migratieachtergrond. De jobs zelf behoren, niet verbazingwekkend, het vaakst tot het laagste loonkwintiel, maar het meest verontrustende feit uit het HIVA-onderzoek is dat mensen die in een kortdurende job belanden, na die job vaak opnieuw in de werkloosheid belanden. Daar moeten we dus toch wel iets aan doen.

Even over het muurtje gekeken, naar de noorderburen. Het aandeel is natuurlijk niet vergelijkbaar, daar ben ik me van bewust. In Nederland is de verschuiving naar tijdelijk werk helemaal doorgeslagen: 1,1 miljoen mensen, meer dan 40 procent van de beroepsbevolking in Nederland, is een flexwerker of een zogenaamde zelfstandige zonder personeel. Dat aandeel is natuurlijk van een andere orde, in die mate dat een expertencommissie in Nederland een toch wel opmerkelijk rapport publiceerde over dit soort kortlopende jobs. Zij zeggen dat die erg precair zijn en de arbeidsmarkt verstoren, en bevelen zelfs aan om die enerzijds duurder te maken voor de werkgever, maar anderzijds ook het ontslagrecht te bekijken, om toch te zorgen voor een duurzame arbeidsmarkt, met duurzaam werk dat de autonomie van zowel werkgever als werknemer versterkt en ook de flexibiliteit aan beide kanten stimuleert.

Minister, ik heb twee concrete vragen. Zult u een verdere flexibilisering van de arbeidsmarkt in Vlaanderen ondersteunen, of meer inzetten op duurzamer werk, zoals men in Nederland aanbeveelt? Het HIVA-onderzoek geeft aan dat tijdelijke jobs minder of te weinig leiden tot een duurzame tewerkstelling. Hoe zult u voorkomen dat werkzoekenden die met tijdelijk werk worden geactiveerd, niet opnieuw in de werkloosheid terechtkomen?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega Gennez, eerst en vooral wil ik erop wijzen dat de Nederlandse arbeidsmarkt totaal niet de Vlaamse is. Het percentage tijdelijke jobs in de leeftijdscategorie van 20 tot 64 jaar bedraagt in Nederland 17,6 procent. In Vlaanderen is dat 8,3 procent. Tijdelijk en flexwerk is wijd verspreid op de Nederlandse arbeidsmarkt, met alle voordelen van dien, zoals een hogere flexibiliteit, maar ook met risico's, zoals een hoger individueel werkloosheidsrisico en meer onzekerheid, zeker bij jongeren en kortopgeleiden.

In Nederland woedt er al een tijdje een hevige discussie rond flexwerk en zzp'ers (zelfstandigen zonder personeel), naar aanleiding van de ambitie van de Nederlandse Regering om vast werk minder vast te maken en flex minder flex. Het Nederlandse kabinet wil werkgevers aanmoedigen om werknemers een vast contract te geven, maar men wil het ook voor flexwerkers aantrekkelijker maken. Wil dat zeggen dat we het in Vlaanderen niet over flexibiliteit en zekerheid moeten hebben? Uiteraard niet. Maar heel wat hefbomen behoren tot het federale niveau. Dat weet u, collega Gennez.

Waar we als Vlaanderen wel voor bevoegd zijn is de arbeidsbemiddeling en de beroepsopleiding. Mijn beleidsnota is daarin zeer duidelijk: wij willen een goed evenwicht nastreven tussen flexibiliteit en zekerheid en duurzaamheid. Meer flexibiliteit en meer beweging hebben we absoluut nodig op onze arbeidsmarkt. Dat ondersteunen we door de stap van niet werken naar wel werken lonender te

maken, bijvoorbeeld met de invoering van de jobbonus; door meer mensen om te scholen naar werk en loopbaankansen in andere sectoren; door de hokjes tussen statuten en sectoren minder sterk te maken en meer mobiliteit mogelijk te maken; door in te zetten op doorstroommogelijkheden, bijvoorbeeld van de sociale naar de reguliere economie.

Aan de andere kant moeten we er ook voor zorgen dat we die loopbaantransities goed omkaderen en voldoende zekerheid bieden. Dat kan via extra inspanningen rond opleiding en levenslang leren, via bijkomende maatregelen om de combinatie met het gezinsleven eenvoudiger en draagbaar te maken, zoals zorgkrediet of dienstencheques, en ten slotte via loopbaanbegeleiding en jobcoaching om de preciaire transitie duurzamer te maken. We streven niet naar jobzekerheid, maar wel naar loopbaanzekerheid. En dat is al een tijdje aan de gang. We willen dat mensen de regisseur zijn van hun eigen loopbaan, zodat ze een duurzame loopbaan kunnen uitbouwen.

Dan is er nog het HIVA-onderzoek. Ik deel uw conclusie: de transitie van werkloosheid naar werk, zeker voor kwetsbare en laaggeschoolde mensen, is een zeer preciaire transitie. De draaideur naar werk en terug naar werkloosheid en inactiviteit bestaat voor sommigen zeker. Vanuit Vlaanderen werken we hiervoor op drie sporen.

Ten eerste bewaken we de kwaliteit van de dienstverlening van private arbeidsbemiddelaars. Zo moeten private spelers een erkenning krijgen om activiteiten van private arbeidsbemiddeling uit te voeren. De Vlaamse Sociale Inspectie controleert ook grondig. Ik heb ook vernomen dat de sectorfederatie Federgon zelf met een label werkt om kwaliteitsvolle bemiddelingskantoren te erkennen.

Ten tweede moeten we vanuit VDAB meer inzetten op nazorg. De opdracht van VDAB stopt niet als iemand aan het werk is. Daarom zet men sterk in op zaken als jobcoaching en loopbaanbegeleiding.

Ten derde is er de competentieversterking via VDAB en Syntra, van waaruit we opleidingen aanbieden om de competenties te versterken die aansluiten op wat de arbeidsmarkt vraagt.

Met deze drie instrumenten versterken we werkzoekenden en werkenden, zodat ze een sterkere loopbaan kunnen uitbouwen. Ook het aanbod rond loopbaanbegeleiding, dat hier straks wordt besproken, past in die ambitie.

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp.a): Ik hoor bij de minister toch vooral ook een pleidooi voor evenwicht: enerzijds flexibiliteit, ook op maat van de werknemers, maar anderzijds ook voldoende bescherming en zekerheid en duurzaam werk. Ik denk dat we er inderdaad over moeten waken dat onze arbeidsmarkt niet de foute kant opgaat. We kijken graag naar het noorden, maar in Nederland is de flexibilisering toch een beetje doorgeslagen, zoals u al aanhaalde.

Het is correct dat de meeste tools zich op federaal niveau bevinden. We hebben vanuit de sp.a-fractie ook een wetsvoorstel ingediend om dagcontracten toch wat stringenter te maken, en daar toch wel een vorm van jobzekerheid aan te verbinden als die langdurig worden ingezet. Maar we moeten in Vlaanderen vooral waakzaam blijven dat de sociale bescherming, die bij een flexibelere arbeidsmarkt onder druk komt te staan, op niveau wordt gehouden.

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Het is natuurlijk een fundamenteel debat, een ideologisch beladen debat ook. U zult van mij begrijpen dat ik alleen maar vaststel dat

het aantal tijdelijke jobs misschien nooit zo hoog was in Vlaanderen, maar dat de werkloosheid ook nooit zo laag was. Ik denk dat er wel degelijk een verband is tussen die twee.

Zoals u zelf aangaf, minister, zijn we nu eenmaal aan het evolueren van jobzekerheid naar werkzekerheid of loopbaanzekerheid. Dat is ook geen slechte zaak. Cijfers bewijzen dat tijdelijke jobs wel degelijk een springplank kunnen zijn naar vaste jobs. De cijfers van de interimsector zijn duidelijk: twee derde van de mensen die uitzendarbeid doen, hebben binnen de twee jaar een reguliere job. Dat is een heel duidelijk signaal dat dergelijke tijdelijke en interimjobs wel degelijk een belangrijke stap kunnen zijn naar een vaste job. We hebben het daarnet gehad over kansengroepen. Ook daar blijkt uit alle cijfers dat voor kansengroepen tijdelijke en interimjobs een belangrijke springplank kunnen vormen. Ik ga dus niet mee in het demoniseren van het systeem van tijdelijke arbeid.

U hebt al gewezen op het enorme verschil tussen Vlaanderen en Nederland. De discussie in Vlaanderen komt natuurlijk ook af en toe naar boven. Daarom is het misschien eens nuttig om een profielschets van Vlaanderen te maken. Ik weet niet welke organisatie dat eventueel zou kunnen doen en of u daar als minister een opdracht toe kunt geven, om eens de effecten na te gaan van tijdelijke arbeid en het doorstromen van tijdelijke arbeid naar vaste arbeid, specifiek in Vlaanderen dan. Want ik denk dat we daar nog wat te weinig gegevens over hebben.

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Ik wil even aansluiten bij de opmerking van collega Ongena. Ideologisch denk ik niet dat er in loopgraven moet worden gekropen, maar flexwerk kan zowel een vloek als een zegen zijn. Het is aan ons om erover te waken dat het geen vloek wordt. Flexibiliteit op de arbeidsmarkt heeft voordelen. Het kan ervoor zorgen dat mensen het gebruiken als een springplank om effectief door te groeien naar duurzaam werk. Maar ik herinner mij ook een van de allereerste vragen die ik hier aan minister Muyters gesteld heb, over dag- en weekcontracten. Heel wat jongerenorganisaties hadden aan de alarmbel getrokken, net omdat ze zagen dat heel veel jonge mensen die hun kans wilden wagen op de arbeidsmarkt, aan het lijntje werden gehouden met dagcontracten en daardoor geen toekomst konden uitbouwen. En dat frustreerde hen.

We moeten echt alle elementen van dat flexwerk meenemen, om ervoor te zorgen dat er tijdelijke jobs zijn, dat de werkloosheid daalt, maar dat ook de werkbaarheid stijgt. We mogen ons daarbij niet laten verblinden door ideologische oogkleppen. We moeten ervoor zorgen dat we het juiste evenwicht vinden.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Ik was blij met de tussenkomst van collega Ongena, die toch wat nuance in het debat brengt. Wat hij zegt, is zeker juist: tijdelijk werk is een grote springplank naar volwaardig werk. En het is niet alleen een springplank. Eigenlijk is tijdelijk werk ook per definitie volwaardig werk. Ik denk dat onze arbeidsmarkt ook meer en meer in die richting zal evolueren. Jobs veranderen. Wat men vraagt, is zeer veranderlijk. Ik geloof ook niet meer in de idee dat we naar een systeem gaan waarbij mensen één werkgever hebben. Ik denk zelfs dat het onderscheid tussen werkgever en werknemer op een bepaald moment zal gaan vervagen.

In heel ons verhaal rond levenslang leren, digitalisering en 'jobs of the future' houden we daar het best rekening mee. Dat mag ons er uiteraard niet van ontslaan om gevoelig te zijn voor misbruiken, zoals het systematisch aaneenschakelen van dagcontracten en zo meer. Maar we moeten ons dan ook de vraag stellen waarom bepaalde bedrijven of werkgevers zich van dat soort praktijken bedienen. En dat

is omdat heel ons arbeidsrechtelijk systeem – ontslagrecht en noem maar op – veel te rigide is. Daar ligt op federaal vlak een enorme werf, om die rigiditeit eruit te krijgen. Dat dateert nog van bijna twee eeuwen geleden. Dat is gewoon een enorme drempel voor bepaalde bedrijven, zeker voor start-ups, startende mensen die soms risico's nemen om mensen vast aan te werven. Daarover moeten we ook zonder taboes het debat durven aan te gaan.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, ik heb geprobeerd om de voor- en nadelen te duiden, zonder grote uitspraken te doen over wat er nu goed en slecht is. In mijn omgeving ken ik ook mensen die ontzettend graag flexwerk doen en het een verrijking vinden om dat te mogen en kunnen doen. Je kunt daar niet zomaar tegen of voor zijn. Het hangt er een beetje van af hoe het wordt ingevuld.

Collega's, sommige opmerkingen hellen naar de ene of naar de andere kant. Dit HIVA-onderzoek was een onderzoek naar de transitie op de arbeidsmarkt en de dynamiek van de loopbanen. Dat is net het onderwerp van het onderzoek. Het bevat goede en minder goede dingen. Maar wat daaruit als een constante naar voren komt, is dat de transitie van werkloosheid naar werk voor kwetsbare en kort-geschoolde mensen een zeer precaire transitie is. We moeten daarvoor aandacht hebben.

Vervolgens heb ik gezegd wat de sporen zijn waarop we werken in Vlaanderen en wat ik daarvan verwacht. Maar daarmee doe ik helemaal geen afbreuk aan de waarde van flexwerk. Het is goed dat er een evaluatie gebeurt. Dan kijk je in de diepte: wat zijn de knelpunten, hoe gaan we ermee werken? Maar de globale appreciatie, die ook positief is ten opzichte van die tijdelijke jobs, is daarmee niet verdwenen. Integendeel, die zal nog veel positiever worden, als je de pijnpunten ervan aanpakt. Want het is natuurlijk jammer wanneer je zo'n draaideurtewerkstelling krijgt: men zit in een job en valt er dan weer uit. Dat kan ervoor zorgen dat het een sprong achterwaarts wordt in plaats van een sprong voorwaarts.

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp.a): Wordt ongetwijfeld vervolgd. Voor mij hoeven we daar geen groot ideologisch debat van te maken, maar wel een debat waarbij de intrede op de arbeidsmarkt voor mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt versterkt wordt. En daarbij moeten we de focus behouden op duurzaam, goedbetaald, kwaliteitsvol, werkbaar werk en vooral ook met voldoende aandacht voor de negatieve aspecten van een al te ver doorgeslagen flexibilisering. We kunnen kijken naar het Nederlandse voorbeeld: ze zijn ons voorgegaan, we kunnen ook van hun fouten leren.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Caroline Gennez aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over een integrale aanpak van de erkenning van verworven competenties – 1145 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp.a): Mijn vraag zal wellicht op wat aandacht kunnen rekenen van heel veel mensen die misschien niet de vereiste diploma's of kwalificaties

hebben om snel en gemakkelijk aan de slag te gaan, maar die wel competenties hebben die vereist zijn op onze arbeidsmarkt en digitale transitie.

Minister, u weet – we hebben er onlangs nog discussie over gevoerd in de plenaire vergadering – dat sp.a voorstander is van een aanvullend systeem voor de erkenning van beroepskwalificaties naast diploma's, zonder daarbij de focus op het initiële diploma en het belang daarvan uit het oog te verliezen. We steunen een beleid dat inzet op het cultiveren van vooral digitale talenten en competenties en dat niet blijft vaststeken in statuten of diploma's.

Het ervaringsbewijssysteem is daartoe vervangen door het EVC-systeem (elders verworven competenties) dat verbonden is aan het GKK-systeem (gemeenschappelijk kwaliteitskader) dat beroepskwalificaties definieert. Dat systeem zorgt ervoor dat mensen via de erkenning van een competentie een bewijs van beroepskwalificatie, deelkwalificatie of competentie kunnen bemachtigen buiten het traditionele onderwijsaanbod.

Minister, in verband met de uitvoering van dit nieuwe systeem hebben we een aantal vragen.

Voor welke beroepen kan men tot vandaag de vereiste competenties laten erkennen?

De regering besliste om van een aantal beroepen de beroepskwalificaties te erkennen via EVC. Wij vragen ons af waarom deze uitbreiding zich beperkt tot beroepen die niet tot de speerpunten van onze digitale economie behoren en waarvoor men al jaren een ervaringsbewijs kon ontvangen. Heeft de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV), het Vlaams Economisch Sociaal Overlegcomité (VESOC) of een technische werkgroep geen advies gegeven tot uitbreiding naar andere beroepen, waarvoor op basis van een competentieprofiel een EVC-attestering zou kunnen worden opgestart?

En dan grijp ik even terug naar het advies dat de SERV in 2018 formuleerde op het voorontwerp van de decreten betreffende de EVC en het GKK, dat als doel had een integrale aanpak te bestendigen in het kader van een kwaliteitstoezicht op beroepskwalificaties. De SERV merkte toen op dat het nieuwe decreet juist tot meer versnippering en onduidelijkheid zou leiden. Wat is uw mening over dit advies? En hoe gaat u de kwaliteit garanderen?

De voorzitter: De spanning stijgt.

Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Ja, ik heb stress nu. *(Opmerkingen van Caroline Gennez)*

Ik zit hier wel al sinds 9 uur stil op een stoel. *(Opmerkingen van Philippe Muyters)*

Mijnheer Muyters, u moet nog even zwijgen. *(Gelach)*

Tot op heden kan men via de EVC-pilootprojecten voor een aantal beroepen de verworven competenties laten erkennen als volwaardige beroepskwalificaties. Voor uw informatie, het gaat over de beroepen van heftruckchauffeur, reachtruckchauffeur, uitbener-uitsnijder – ik griezels me dood –, kinderbegeleider voor baby's en peuters, kinderbegeleider voor schoolgaande kinderen, medewerker groen- en tuinaanleg, medewerker groen- en tuinbeheer, onderhoudsmechanici personenwagens en lichte bedrijfsvoertuigen en gids.

Daarnaast kan men via VDAB en via het ervaringsbewijs verworven competenties laten erkennen voor het beroep van fitnessbegeleider. Ook hiervoor zal een EVC-standaard worden ontwikkeld. Ik verwacht dat die standaarden spoedig via ministerieel besluit gepubliceerd zullen worden. De laatste fase zit bij Onderwijs,

omdat je, als je EVC's erkent, zeker moet weten dat dat even kwalitatief is als bij onderwijs. Dat was ook de bezorgdheid.

Wat betreft het SERV-advies uit 2018 en ook dat van de Vlaamse onderwijsraad (Vlor), collega Gennez, heb ik al mijn antwoorden gegeven toen ik nog minister van Onderwijs was. Zoals goede wetgeving dat voorschrijft, is dat antwoord ook online raadpleegbaar. Ik ben bijzonder gelukkig dat collega Muyters hier aanwezig is, want ik herinner me dat het decreet in 2019 met unanimititeit goedgekeurd werd, hier in het parlement. Iedereen heeft zijn zegen gegeven. Dat was een topmomentje voor ons beiden, collega Muyters, want dat gebeurt niet zo vaak. Desalniettemin ga ik hier ook als minister van Werk graag op in.

In de eerste plaats zal een EVC-procedure steeds vertrekken vanuit een beroepskwalificatie en gebaseerd zijn op dezelfde EVC-standaard. Het assessment zal op een uniforme wijze door het Agentschap voor Hoger Onderwijs, Volwassenenonderwijs, Kwalificaties en Studietoelagen (AHOVOKS) beoordeeld worden. Voor de ontwikkeling van de standaarden zullen alle betrokken stakeholders uit de verschillende beleidsdomeinen samen kunnen deelnemen aan de ontwikkelcommissies, onder coördinatie van AHOVOKS. De prijs voor de deelname aan zo'n procedure is uniform bepaald en alle erkende EVC-aanbieders zullen door AHOVOKS op één plaats gepubliceerd worden. Ik denk dan ook dat er zowel naar inhoud, procedures en instrumenten als naar kostprijs toe zeer duidelijk belangrijke stappen gezet zijn richting een meer uniforme en duidelijkere aanpak over de beleidsdomeinen heen.

De regelgeving is daarnaast ook gericht op het opbouwen van vertrouwen. Het toezicht zal gedurende de eerste drie jaar gezamenlijk door onderwijsinspectie en het Departement Werk en Sociale Economie (WSE) gebeuren. Hierdoor zal de kennis over elkaars toezicht vergroten en het vertrouwen groeien. Dat vertrouwen is een noodzakelijke voorwaarde om in de toekomst meer structurele afspraken te maken.

Ik twijfel er absoluut niet aan dat ook mijn huidige collega-minister bevoegd voor het Onderwijs samen met mij zal blijven communiceren over het belang van EVC in een snel veranderende samenleving.

Binnen het beleidsdomein Werk beschouw ik de bedrijven en sectoren als belangrijke partners om via EVC het competentiedenken binnen bedrijven en organisaties mee op de kaart te zetten.

Ook via VDAB wil ik inzetten op EVC. Sommige groepen komen als werkzoekenden op de arbeidsmarkt zonder veel kwalificaties, hoewel ze soms veel ervaring of talenten hebben. Dat heb ik ook in het parlement duidelijk gemaakt. Voor deze groepen zal VDAB, in connectie met bedrijven en sectoren zoeken naar een mogelijke aanpak op maat, zodat die ervaring of talenten ook zichtbaar gemaakt worden. Ook hier zal EVC dus uitgevoerd worden in samenwerking met partners. En ook in onderwijs zal het een belangrijke rol spelen.

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp.a): Zoals gezegd, en dat is niet veranderd, zijn wij een groot voorstander van die EVC's, omdat die inderdaad de intrede op de arbeidsmarkt kunnen versterken. We denken echter dat er meer mogelijk is op vrij korte termijn.

We vragen ons af of er geen advies is tot uitbreiding naar andere beroepen waarvoor op basis van een competentieprofiel een EVC-attestering zou kunnen worden opgestart. Zou u dan kunnen laten weten om welke beroepen en EVC's dat gaat? We hebben inderdaad indertijd het decreet goedgekeurd, maar we blijven toch nog

een voorstander van minder versnippering in de verschillende beleidsdomeinen, zoals destijds in het SERV-advies was weergegeven. We denken dat het beter is om bijvoorbeeld met uniforme organisatie- en financieringsmodellen te werken, veeleer dan met verschillende.

De voorzitter: Mevrouw Claes heeft het woord.

Allessia Claes (N-VA): We hebben dit thema vorige week in de plenaire vergadering ook al uitvoerig besproken. Ik sluit me ook aan bij collega Gennez. Het beleid inzake EVC's blijft belangrijk, en we moeten ervoor zorgen dat er een kwaliteitsvol, eenduidig, duidelijk en transparant kader is. We moeten vooral vermijden dat er een gedifferentieerde aanpak is wat dit beleid betreft. Ik ga ervan uit dat het de ambitie is om dat te realiseren. We kijken dus ook met veel verwachting uit naar de verdere uitrol van dit beleid inzake EVC's en de uitbreiding van de beroepen. Dat heb ik vorige week ook al duidelijk aangekaart.

De waarde van het EVC-beleid is eigenlijk afhankelijk van de waardering van de werkgevers. In die zin is het cruciaal dat de werkgevers dat ook naar waarde schatten. In het verleden hebben we al gezien dat het moeilijk was om het ervaringsbewijs bekender te maken bij de bedrijven en de werkgevers. Dat start eigenlijk met een goede communicatie en het bekendmaken van dit beleid. Onbekend is vaak immers ook onbemind. Minister, op welke manier zult u dat aanpakken? Worden er nog extra campagnes opgezet?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Het grote verschil met het ervaringsbewijs is dat je nu een draagvlak hebt bij Onderwijs en Werk. Daar zat meteen ook de moeilijkheid. Ik heb dat dossier van heel dichtbij meegemaakt, vanuit Onderwijs. Het is natuurlijk van belang dat, als men EVC's erkent, er ook een kwaliteitsgarantie is. Dat was immers de kritiek die we van sommige mensen kregen. Ik verwijs naar het voorbeeld van die fitnessbegeleider. U hebt het gezien op tv. U hebt daar ook zelf naar verwezen. Die man vroeg zich af of hij dat nu wel zou doen. Je moet dus ook in de samenleving het vertrouwen kunnen creëren dat een erkende EVC meteen ook een kwaliteitslabel is. Dat heeft tot gevolg dat we met veel zorg te werk gaan en dat we nu dus niet met een razendsnel tempo beginnen met nog twintig, dertig, veertig opleidingen erbij. Ik heb geleerd dat, als je de eerste goed uit de startblokken krijgt en er vertrouwen is tussen de twee, het dan wel lukt om er nog meer goed te keuren.

Collega Gennez, ik kan dus nog niet zeggen welke dat dan zullen zijn. Het is nog niet operationeel voor de eerste tien, maar als dat operationeel is, als we voelen dat het werkt... Dat zal ook afhangen van het vertrouwen dat werkgevers daaraan hechten, want je bent niks met iets dat wij theoretisch erkennen als de werkgevers dat niet geloven. Daar zit het hem net. Je hebt eigenlijk het netwerk nodig dat zegt 'we doen het'. We hebben ook knelpuntberoepen gekozen, waar dus heel veel vraag naar is, net om dat vertrouwen een beetje te versterken.

Ik vind dus niet dat er versnippering is. Nogmaals, er was vroeger meer versnippering dan nu omdat we nu ook Onderwijs meehebben en dus niet in twee werelden werken. Dat heeft natuurlijk – ik kijk naar collega Muyters – ook voor die lange tocht gezorgd. Ik was als minister van Onderwijs niet de meest gemakkelijke om dit dossier erdoor te krijgen, omdat je in het onderwijs de vrees voelde dat we hun rol zouden wegnemen. De heer Muyters knikt bevestigend. Nu zit ik aan de andere kant, bij Werk, maar ik blijf die zorg natuurlijk ook wel hebben dat je tot een kwaliteitsniveau moet komen dat hetzelfde is.

Laten we dit nu dus operationeel maken. Ik ben blij met de steun die er is, en ik denk dat het nog altijd de volle steun van het hele parlement is, om daar verder

werk van te maken, maar het moet op een kwalitatieve wijze gebeuren, die vertrouwenwekkend is, ook voor werkgevers.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Tine van der Vloet aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de Vlaamse ondersteuningspremie en bijzondere tewerkstellingsondersteunende regelen – 1159 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: Mevrouw van der Vloet heeft het woord.

Tine van der Vloet (N-VA): Minister, we lezen in de beleidsnota dat u gaat bekijken of de Vlaamse ondersteuningspremie (VOP) kan worden verruimd in functie van de loonkostondersteuning en de begeleiding van groepen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt. U schrijft ook dat u de VOP gaat optimaliseren, net zoals de andere bijzondere tewerkstellingsondersteunende maatregelen (BTOM), om zo de werkzaamheidsgraad van personen met een arbeidshandicap te verhogen.

Op de website van VDAB staat over de VOP het volgende geschreven: "Om recht te hebben op een VOP moet je in Vlaanderen wonen en aan de nodige voorwaarden voldoen." Daaronder komt dan een hele lijst.

Hoe wilt u bekijken of de VOP kan worden verruimd in functie van de loonkostenondersteuning en begeleiding naar groepen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt? Is daar ook al een timing voor?

Hoe wilt u de VOP en de andere BTOM's optimaliseren om de werkzaamheidsgraad van personen met een arbeidshandicap te verhogen? Hebt u daar al een timing voor?

Als ik dan naar de huidige voorwaarden kijk op de website van VDAB, dan stel ik me de vraag of die lijst nog wel overeenstemt met de huidige regelgeving van de persoonsvolgende financiering (PVF). Ik verklaar mij nader: als we kijken naar de voorwaarden van een VOP voor onbepaalde duur, dan staat daar bijvoorbeeld dat je recht moet hebben op een dagcentrum, een tehuis voor niet-werkenden, of op beschermd, begeleid of zelfstandig wonen. Maar met de veranderingen op welzijnsvlak van de persoonsvolgende financiering spreekt men niet meer over een welbepaalde zorgvorm. Men krijgt dus geen ticket meer van een dagcentrum of een tehuis voor niet-werkenden. Gelet op die veranderingen, vraag ik mij af of de voorwaarden voor nieuwe aanvragen ook hier moeten worden aangepast.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Bedankt, collega van der Vloet. Het is een klein beetje spijtig dat u vorige week donderdag niet in de commissie aanwezig was, want er kwam toen een vraag van collega Gennez, waarin we het ook hadden over de VOP, met onder meer de specifieke vraag om de tijdelijke VOP – de VOP van bepaalde duur – qua doelgroep eventueel uit te breiden. Maar uw vraag werd aanvaard, dus het is mijn plicht en een eer voor mij om er toch op te antwoorden. Al hangt ze dus een beetje samen met de vorige discussie. Dat is geen kritiek hoor, ik vermeld het gewoon even.

Idealiter kunnen we op termijn aan de werkgevers één type loonpremie aanbieden dat kan worden ingezet voor beide groepen, zijnde personen met een arbeidshandicap en personen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt. Maar dat vraagt een zeer grondige analyse en een vergelijking van de huidige systemen. De VOP

wordt niet enkel ingezet ter ondersteuning van werkgevers die werknemers met de indicatie 'arbeidshandicap' tewerkstellen, maar ook ter ondersteuning van zelfstandigen met een arbeidshandicap. Bij collectief maatwerk en de bijhorende premie werken we bijvoorbeeld met andere percentages van de loonkostondersteuning, om maar twee verschillen als voorbeeld te noemen.

En ik vind dat op zich spijtig. Ik heb er vanmorgen nog over gediscussieerd met een van mijn medewerkers; wat een kluwen is het om daaraan uit te raken. We hebben daar gisteren ook met VDAB over gesproken. Volgens sommigen is dat kluwen nodig om iedereen op maat begeleiding te kunnen geven, maar ik zou het liever wat gemakkelijker hebben. Al moeten we er dan natuurlijk voor zorgen dat we dezelfde mensen kunnen bereiken.

Op dit ogenblik werkt ons departement een visie uit voor de uitrol van individueel maatwerk. U weet dat dat ook een belangrijk onderdeel is van het regeerakkoord. Naast de loonpremie die we voorzien, is er ook de vraag naar begeleiding op de werkvloer, in die reguliere onderneming of de reguliere jobcontext. De afspraak met de sector is dat we tegen de zomer van 2020 een duidelijke visietekst op de Vlaamse Regering zouden brengen, en die dan vertalen in decretale regelgeving.

Het optimaliseren van de VOP en de bijzondere tewerkstellingsondersteunende maatregel is een continu proces, waarbij we rekening houden met veranderende werkomstandigheden en medische en andere maatschappelijke evoluties. De regelgeving is begin 2019 nog aangepast om voor personen met een indicatie 'arbeidshandicap' van wie de situatie nog kan evolueren, een tijdelijke premie van 20 procent van het geplafonneerde referteloon mogelijk te maken. We hebben daar vorige week over gediscussieerd. Op die manier kunnen we bijvoorbeeld personen die herstellen van een zware ziekte of die een bepaalde handicap hebben opgelopen, tijdelijk ondersteunen op de werkvloer.

Tegelijk hebben we het maximumaantal tolkuren voor personen met een auditieve beperking verhoogd en hebben we het mogelijk gemaakt dat cursisten tijdens werkplekleren en leerlingen in duaal leren ook gebruik kunnen maken van aanpassingen aan het arbeidsgereedschap en de arbeidskledij. Die BTOM-maatregelen zijn dus in permanente evolutie.

Op dit ogenblik lopen in het kader van het Vlaams Interuniversitair Onderzoeksnetwork Arbeidsmarktrapportering (VIONA) twee onderzoeken. Er is de evaluatie van het doelgroepenbeleid, waar ook de VOP door gevat wordt, en er is een onderzoek naar het verhogen van de werkzaamheidsgraad van personen met een arbeidshandicap, met ook onderzoek naar buitenlandse voorbeelden. Dat is dus zeer interessant. We verwachten de resultaten van beide onderzoeken in het voorjaar van dit jaar. En dan kunnen we bekijken of we nieuwe wijzigingen inzake individuele premieondersteuning moeten doorvoeren, maar altijd rekening houdend met de beleidsplannen en werkzaamheden rond de invoering van individueel maatwerk. Dat zal allemaal een beetje samenkomen.

Het recht op VOP wordt in een aantal fases toegekend door VDAB. De eerste stap is het vaststellen van de indicatie 'arbeidshandicap'. Stap twee: na het vaststellen van de indicatie wordt het recht op ondersteuning door een bijzondere tewerkstellingsmaatregel vastgesteld. Dat kan gaan om de VOP, maar ook om een aanpassing van de arbeidspost, de kledij, het gereedschap enzovoort. VDAB kan dat op twee manieren bepalen. Er is een lijst met automatische rechten en er is een multidisciplinair arbeidsonderzoek. De lijst met de automatische rechten wordt door VDAB opgesteld in overleg met medische en andere experts. Die wordt ook regelmatig herbekeken en voorgelegd aan de raad van bestuur van VDAB. En dat wordt dan nog eens in een ministerieel besluit gegoten. Het volgt dus een hele weg, maar dan is het wel een automatisch recht.

Het feit dat een persoon over een PVF vanuit het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (VAPH) beschikt, betekent op dit ogenblik niet dat de persoon onmiddellijk over een automatisch recht op de VOP of een andere maatregel kan beschikken. De VOP is immers een individuele maatregel, afgestemd op de betrokkene en zijn inschakeling op de werkplek zelf. Het is geen rugzak die je krijgt. Het hangt concreet samen met waar je precies aan de slag gaat.

Het VAPH hanteert een aantal andere criteria om de PVF te bepalen. Ik heb wel aan VDAB gevraagd om met het VAPH te bekijken hoe de gegevensuitwisseling veel efficiënter zou kunnen verlopen. Ik sluit niet uit dat we op basis van de resultaten van die gesprekken een voorstel kunnen formuleren voor een aanpassing van de lijst van automatische rechten. Het is misschien zelfs een uitgelezen kans om dat te doen.

De reden waarom een persoon een PVF ontvangt, kan aanleiding geven tot een automatisch recht op ondersteuning van een VOP of een BTOM-maatregel. De persoon met een PVF kan ook via een multidisciplinair onderzoek door de VDAB een recht op ondersteuning krijgen, maar dat hoeft niet altijd een automatisch recht te zijn.

Om een heel technisch verhaal eenvoudig samen te vatten: VDAB en het VAPH zitten samen om te kijken of er grotere synergieën zijn dan vandaag. Dat kan effect hebben op de uitbreiding van de lijst met automatische rechten. Maar sowieso zal dat niet alles zijn, net vanwege die geïndividualiseerde link die er is met de werkplek waar men terecht kan komen.

De voorzitter: Mevrouw Van der Vloet heeft het woord.

Tine van der Vloet (N-VA): Excuseer dat ik er vorige week niet was. Ik was met een andere commissie op werkbezoek. Soms lopen dingen samen. Maar ik heb het antwoord wel gelezen.

Ik denk dat het positief is dat het VAPH en VDAB zullen samenzitten. We willen meer mensen aan het werk, dus ook mensen met een handicap. Zij moeten voor het VAPH al heel veel papierwerk in orde brengen. En dan willen ze ook nog gaan werken en moeten ze daarvoor nog een hele papierwinkel afwerken. Het is heel belangrijk dat die twee nu zullen samenzitten en eventueel kijken naar automatische rechten. Maar het blijft natuurlijk iets individueels.

Ik heb een bijvraag. Ik heb pas het aantal aanvragen naar die arbeidspostaanpassingen schriftelijk opgevraagd. Tussen de aanvraag en de toekenning zijn er heel wat weigeringen. Wat kan de reden van weigering zijn?

Het aantal arbeidspostaanpassingen daalt. Wat zijn de specifieke redenen daarvoor? Is het bijvoorbeeld omdat de gebouwen al wat meer zijn aangepast en er dus bijvoorbeeld geen speciale deurklink moet worden geplaatst? Wat zijn de specifieke redenen? Want als we meer mensen aan het werk willen, en de arbeidspostaanpassingen dalen, aan wat ligt dat dan? Wat zijn daarvoor de redenen?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega, ik heb de cijfers gezien, maar wij hebben daar nog geen oorzaken voor. Ik kan die cijfers dus nog niet meegeven. Als ik daar meer nieuws over zou hebben, zal ik het u laten weten. Het is wel eigenaardig. Dat vind ik ook. We moeten bekijken wat de oorzaken precies zijn.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Meyrem Almaci aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over vaardigheden en opleidingen voor de circulaire economie
– 1177 (2019-2020)

VRAAG OM UITLEG van Imade Annouri aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de werking van sociale circulaire ondernemingen
– 1176 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Minister, het uitgangspunt van het ecologisme is het beste proberen te doen voor mens en milieu. Onlangs bezocht ik de Kringwinkel in Antwerpen, Merksem, waar ook het grote magazijn is. Daar komen die twee pijlers heel mooi samen. Langs de ene kant zorgen zij voor de tewerkstelling van mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt binnen het gegeven van de sociale economie. Langs de andere kant – dus enerzijds, anderzijds, minister – zetten zij in op hergebruik van materialen in functie van de circulaire economie. Vandaar dat we hen dus kunnen omschrijven als een sociale circulaire onderneming.

In de praktijk blijkt dat het beleid rond die beide pijlers, dat wordt opgesplitst tussen u en uw collega van Omgeving, elkaar kan tegenwerken. Binnen de sociale economie wordt namelijk in het huidige beleid sterk de nadruk gelegd op de doorstroom naar het normale economisch circuit. Dit maakt dat de sterkste profielen wegvloeien uit het bedrijf. Op zich is het uiteraard goed dat doorstroom mogelijk is voor wie zijn plaats kan vinden in het normaal economisch circuit (NEC). Maar dit binair en lineair model zorgt er ook voor dat de sociale onderneming moet inboeten aan efficiëntie en effectiviteit. Op zich is dit ook niet de kerntaak van de sociale economie. Maar wanneer het gaat om de ontwikkeling van een circulaire economie, en dus de maatschappelijke meerwaarde van dit soort ondernemingen, is het toch belangrijk dat ook hun output wordt gemaximaliseerd. Daarom is het essentieel dat de beleidsdomeinen sociale economie en omgeving heel goed samenwerken en afspraken maken om beide doelstellingen te realiseren.

Minister, hebt u reeds overleg gehad of gepland met uw collega-minister van Omgeving in verband met de ondersteuning van de sociale circulaire ondernemingen, die op de kruising zitten van die twee domeinen?

Hebt u reeds overleg gehad met HERW!N, het collectief van sociale circulaire ondernemers?

Wanneer was het laatste overleg tussen het Departement Werk en Sociale Economie (WSE) en de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM) over dit thema? Welke afspraken zijn daar toen gemaakt? Hoe wordt dit verder opgevolgd?

De voorzitter: Mevrouw Almaci heeft het woord.

Meyrem Almaci (Groen): 'Circulaire tewerkstelling in België', een boekje van de Koning Boudewijnstichting, is een nulmeting die men heeft gedaan. Het is vorige week bij alle parlementsleden beland. Ik heb het meteen gelezen de dag erna in de plenaire. *(Opmerkingen)*

Het was pauze, collega's, voor u zich druk maakt.

Ik wil daarover een aantal vragen stellen. Ik had origineel één vraag, maar die is in twee gesplitst. Een element is een schriftelijke vraag geworden, en het andere is de vraag die ik nu stel. Dat maakt dat de uitleg over het waarom in de vorige vraag stond, maar ik wil het gerust toelichten.

Uit het rapport van de Koning Boudewijnstichting met de Belgische en de Vlaamse cijfers blijkt dat de arbeidsindex in de circulaire economie sneller groeit dan de regionale gemiddelden voor primaire circulaire sectoren. Dat betekent dat de circulaire economie op dit moment sneller nieuwe jobs creëert. Dit wordt gekoppeld aan verschillende nieuwe vaardigheden en opleidingen, al dan niet gekoppeld aan een verhoogde technologische kennis al naargelang de sector. Dat betekent dat er een enorm potentieel is in die circulaire economie om ook mensen op te vangen die vandaag in de werkloosheid terechtgekomen zijn of die kwetsbaar zijn op de arbeidsmarkt. Ik verwijs specifiek naar pagina 37 van het onderzoek van de Koning Boudewijnstichting waaruit blijkt dat de vereiste vaardigheden in de circulaire economie vandaag nog niet bij iedereen aanwezig zijn omdat er eigenlijk een grote winst te boeken valt. Men kan nog geen algemene uitspraken doen over welke soort vaardigheden vereist zijn omdat het een zeer ruime waaier aan activiteiten betreft, primair en secundair.

Dat betekent, als het gaat over dit onderzoek en over de mogelijkheden en het benutten van die mogelijkheden, dat de trend waarbij die arbeidsindex sneller stijgt dan de andere regionale gemiddelden en er andere types jobs nodig zijn, een mogelijkheid biedt voor u als minister.

Dus is mijn vraag of u op basis van dit rapport zult inspelen op die trend, op de kans die er ligt om nieuwe functievereisten te onderzoeken, zoals in het rapport is aangegeven op pagina 37?

Gaat u op een of andere manier die vaardigheden, die nieuwe functievereisten en die bijhorende opleidingen mogelijk maken en eventueel ondersteunen of op een of andere manier samenwerken met instanties die dat kunnen doen? Hebt u daar een visie over? Hebt u daar een plan rond?

Hebt u met degenen die dit onderzoek hebben gedaan al van gedachten gewisseld? En uiteraard, aangezien VDAB onder u valt: zult u samen met VDAB met de opleidingen die zij hebben inspelen op deze grote kans die zich hier biedt?

In die zin is wat collega Annouri aangeeft een illustratie van de kansen die mogelijk zouden zijn. Dit is een aspectje van waar die zich vandaag al aandienen, waar je door een goede samenwerking met collega-ministers maar ook met VDAB en met al degenen die vandaag opleidingen voor volwassenen en werkzoekenden organiseren, snel winst zou kunnen realiseren voor onze Vlaamse economie en zeker voor degenen die daar het meest kwetsbaar in zijn, en in een groeisector, zoals het onderzoek aantoon.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega Annouri, ik heb gelezen op Facebook dat u vorige week een hele dag hebt meegedraaid in De Kringwinkel Antwerpen. Op de foto was u zeer enthousiast. Ik heb een tweetal weken geleden ook een kringwinkel bezocht en ik heb er ook eentje geopend in Zedelgem, in een zeer duurzaam, efficiënt en energiezuinig gebouw.

Ik kan u geruststellen: er is overleg geweest tussen mijn kabinet en het kabinet van minister Demir over onze circulaire economie, want het ene sluit helemaal aan bij het andere.

De leidend ambtenaren van de OVAM en het departement Werk en Sociale Economie (WSE) hebben midden 2019 een eerste startoverleg gehad over sociale

circulaire economie en over de mogelijkheden om nauwer samen te werken. Daar werden een aantal afspraken gemaakt over de mogelijke rol van het departement WSE ter ondersteuning van de omslag naar een circulaire economie. Er zijn ook twee opvolgingsvergaderingen geweest en op dit ogenblik worden een aantal pistes onderzocht om de omslag naar de circulaire economie te maken.

HERWIN, de koepel van de sociale circulaire ondernemers, is uiteraard al op mijn kabinet geweest. Twee weken geleden ben ik mijn beleidsplannen inzake werk en sociale economie gaan toelichten op de algemene vergadering van HERWIN en dat was een zeer bijzondere ervaring, collega Annouri. Ik had meteen alle leden van HERWIN samen. Ik ben daar ook mee in discussie gegaan en dat was een zeer boeiende en constructieve kennismaking. Ze waren het niet gewend dat een minister haar plannen persoonlijk kwam toelichten, maar voor mij was het wel heel leerrijk om van hen te horen.

U verwijst naar een mogelijk spanningsveld tussen de rol van de sociale economie, namelijk sociale tewerkstelling, competentieversterking en doorstroom van doelgroepwerknemers naar het reguliere economische circuit aan de ene kant, en de uitdagingen op het vlak van circulaire economie aan de andere kant. Er is wel degelijk een zekere spanning, maar dat geldt voor alle maatwerkbedrijven, niet alleen voor die bedrijven die actief zijn in de circulaire economie. Maatwerkbedrijven, of het nu gaat over de vroegere beschutte werkplaatsen of de vroegere sociale werkplaatsen, moeten voldoende wendbaar en veerkrachtig zijn. Het is precies hun DNA en opdracht om die jobs te creëren die geschikt zijn voor mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt. Uiteraard doen ze dat in een bepaalde economische context en binnen een economisch model, waarbij ze zowel inkomsten genereren vanuit hun activiteiten als subsidies ontvangen voor de ondersteuning van de doelgroepwerknemers. Die balans moet in evenwicht worden gehouden.

Collega Annouri, ik word trouwens met verstomming geslagen als ik maatwerkbedrijven bezoek en zie hoe die de voorbije jaren geïnnoveerd hebben. Dat is echt spectaculair. Wat mij ook positief stemt, is dat er nu ook heel veel werk is in de sector van artificiële intelligentie (AI). Je zou kunnen denken dat dat als een tang op een varken staat, maar dat is niet het geval, want onze maatwerkbedrijven worden ingeschakeld om die AI te creëren. Er moet heel veel ingavewerk gebeuren en onze maatwerkbedrijven hebben vaak arbeidsprofielen die ideaal zijn voor dergelijk werk. Bij de werknemers creëert dat het gevoel dat ze bijdragen tot een innovatie van het volledige werkveld en dat is een win-winsituatie voor beiden. Dat is een korte uitweiding, maar het toont dat die bedrijven heel breed inzetbaar zijn.

Vanuit de Vlaamse overheid ondersteunen wij maatwerkbedrijven in hun opdracht. Wij proberen ook mee opportuniteiten te creëren voor jobs die geschikt zijn voor deze doelgroep. Het Departement Werk en Sociale Economie (WSE) onderzocht de opportuniteiten voor maatwerkbedrijven in de circulaire economie in een trendstudie van 2018. U kunt die allemaal raadplegen. Positief is dat de circulaire economie significante tewerkstellingskansen biedt voor kort- en middelgeschoolden en enorme opportuniteiten voor sociaal ondernemen. Verschillende activiteiten inzake circulaire economie lenen zich zeer goed voor doelgroepwerknemers. Ambachtelijke, manuele taken, die een schakel vormen in het logistieke proces van het sluiten van kringlopen, zijn ook geschikt voor kortgeschoolden. Denk daarbij aan inzamelen, sorteren, onderhoud, reparatie en mogelijk ook renovatie van materialen.

Ook de deel- en diensteneconomie biedt kansen voor sociale tewerkstelling. Er liggen dus wel degelijk kansen voor samenwerking tussen de maatwerkbedrijven, de sociale economie, enerzijds en de circulaire economie, de reguliere economie, anderzijds. Die nauwere samenwerking kan trouwens een goede katalysator zijn om concrete doorstroom te realiseren van de sociale economie naar de reguliere economie.

Nu vrijdag, morgen dus – de week gaat snel – breng ik een bezoek aan Galloo in Menen. Dat is een van de grotere recyclagebedrijven voor ferro- en non-ferrometalen in Europa. De hoofdzetel van Galloo werkt zeer nauw samen met maatwerkbedrijf 't Veer in Menen. De doelgroepwerkers vormen als het ware een enclave binnen Galloo. Dit is natuurlijk maar één voorbeeld, maar er zijn er heel veel in Vlaanderen. Bij reguliere bedrijven is er veel vraag naar doelgroepwerkers voor specifieke opdrachten.

Als mogelijke bedreigingen voor de maatwerkbedrijven werd de financieel-economische rendabiliteit van circulaire-economieprocessen aangestipt, net als de benodigde competenties van de doelgroepwerknemers, die afdoende aanwezig moeten zijn, de nadelen verbonden aan deelplatformen en het ontbreken van een visie op de sociale component van de circulaire economie. Dat moeten we zeer goed bewaken. De evolutie naar een duurzame en circulaire economie moet voldoende oog hebben voor de maatschappelijke impact en het tewerkstellingspotentieel. Door het feit dat we die studie hebben, kunnen we natuurlijk wel de bedreigingen ook mee in rekening brengen.

Collega Almaci, u hebt dus zeker een punt: er zijn heel wat opportuniteiten voor sociale ondernemers in de circulaire economie. Vanuit het Agentschap Innoveren en Ondernemen (VLAIO) ondersteunen we ook actief nieuwe sociale bedrijven. We werken hiervoor samen met de Sociale Innovatiefabriek. Meer dan vijftig stabiele sociale ondernemingen werden de voorbije jaren opgericht, waarvan een derde in de brede sfeer van de ecologie of de circulariteit. Ik zie heel duidelijk een kans om de Sociale Innovatiefabriek nog meer te koppelen aan een missiegericht innovatiebeleid. Dat wil zeggen dat die werking mee kan dienen om de grote maatschappelijke uitdagingen om te zetten in sociale ondernemingen met een brede maatschappelijke meerwaarde. We hebben trouwens de bedoeling om de samenwerking met de Sociale Innovatiefabriek in deze legislatuur nog te versterken. Het budget dat vanuit ondernemerschap wordt geïnvesteerd, zal toenemen, van 400.000 euro naar 500.000 euro. VLAIO is daarover in bespreking met de Sociale Innovatiefabriek om daar uiteraard ook de juiste doelstellingen aan te koppelen, want als je iets ondersteunt, dan moet er natuurlijk ook wel een output zijn.

Collega Almaci, dat brengt me naadloos bij uw aanvullende vragen over de nieuwe vaardigheden en opleidingen. De omslag naar een circulaire economie is een heel belangrijk element in mijn beleid. Het is een goed voorbeeld van hoe de diverse deelbevoegdheden in mijn bevoegdheidsportefeuille – Economie, Innovatie, Wetenschap, Werk, Sociale Economie, maar ook Landbouw – elkaar kunnen verrijken en versterken. We willen ondernemingen, sectoren en partnerschappen op de arbeidsmarkt absoluut ondersteunen, op diverse manieren. Op dit ogenblik vragen we aan sectoren, via de sectorconvenants, om voldoende focus te leggen op een aantal transities, onder andere de circulaire economie, en daarvoor ook aandacht te besteden in hun opleidingsaanbod ten aanzien van de werknemers. Zowel VDAB als SYNTRA Vlaanderen onderneemt een aantal acties om het eigen opleidingsaanbod flexibel aan te passen aan de competentienoden van vandaag en morgen. Bedrijven, en zeker kmo's, kunnen zowel voor ondersteuning in de vorm van opleidingen als voor advies terecht bij de kmo-portefeuille. Daarnaast is zowel de kmo-groeisubsidie als de strategische transformatiesteun mogelijk voor een transformatieproject. Ook VDAB heeft echter een wezenlijke rol te spelen. VDAB wil meer inzicht krijgen in hoe de vraag naar meer circulaire competenties precies evolueert en wat de impact daarvan is op jobs. Daarom neemt VDAB ook deel aan een aantal concrete onderzoeksprojecten, onder andere eentje met de Koning Boudewijnstichting en een vervolgproject inzake de inclusieve arbeidsmarkt, het project Michelle van Onderzoeksinstituut voor Arbeid en Samenleving HIVA en de Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO).

Nog wordt binnen VDAB heel intens aandacht besteed aan het hergebruik van materialen binnen de opleidingen. VDAB stemt zijn opleidingsaanbod ook af op

nieuwe circulaire jobs. Ik geef voorbeelden. VDAB heeft de Green Deal Circulair Bouwen ondertekend, waaruit ondertussen een project is opgestart waarbij VDAB, Bouwunie en Odisee Hogeschool Aalst de handen in elkaar slaan voor een mobiele opleiding inzake circulaire bouwtechnieken. Dat is zeer interessant. Dit jaar bekijkt VDAB ook in samenwerking met ENGIE Electrabel hoe de 'repowering' van de VDAB-windturbine op het terrein van het VDAB-competentiecentrum kan worden gekoppeld aan de nieuwe opleiding tot windturbinetechnicus. Verder is VDAB in 2019 samen met een partner met een opleidingsproject voor duurzaamheidsadviseurs gestart. De focus ligt op de 'sustainable development goals' (SDG's) van de Verenigde Naties. Dat pilootproject is net gestart, met twintig werkzoekenden, met heel wat werkplekklaren in bedrijven.

Sorry, het is een lang antwoord, maar het is ook een interessante materie, die mij persoonlijk ook wel na aan het hart ligt, zoals u wellicht hebt gemerkt.

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Ik kom sowieso niets te kort, maar het was zeker een bevredigend antwoord.

Minister, ik ben blij dat u die enthousiaste foto hebt gezien. Ik doe dit parlementair werk heel graag, maar die maandelijkse werkbezoeken vind ik echt ongelooflijk leerrijk. Het is interessant om te zien hoe mensen van anderen uit die arbeidsmarkt mee vormgeven. Het klopt wat u zegt over de investeringen die gebeuren bij sociale maatwerkbédrijven. Toen ik op bezoek was bij de Kringwinkel zelf, in het magazijn, zag ik daar een enorm enthousiasme, omdat ze enorm veel geld hadden geïnvesteerd in een nieuw bandsysteem, om hun efficiëntie te verhogen. Dat was hetzelfde soort enthousiasme dat ik zag toen ik bijvoorbeeld bij Colruyt op bezoek ging, waar men ook een nieuw bandsysteem had. Het was hetzelfde soort investering, en hetzelfde systeem.

Bij sommige mensen leeft een soort van vooronderstelling dat sociale bedrijven minder economisch zijn ingesteld. Maar dat is dus niet het geval. Maar die kringwinkels steunen echt op twee poten: het sociale tewerkstellingsluik en het ecologische luik. En er heerst natuurlijk een beetje frustratie bij hen, omdat ze het gevoel hebben dat ze momenteel te weinig worden ondersteund voor die tweede poot.

Een van de zaken waarover zij heel enthousiast waren was het overleg tussen WSE en de OVAM in 2019. U hebt dat ook aangehaald. Dat vond toen plaats in Merksem zelf, waar ik ben geweest. Zij vonden dat heel goed, en hun expliciete vraag was wanneer daar meer uit voortkomt. U hebt aangegeven dat ze nog twee vervolgvergaderingen hebben gehad; ze zijn nu een aantal dingen aan het opzetten. Hebt u zicht op de timing? Wanneer zal daar iets uit voortkomen? Wanneer zullen die voorstellen er zijn, en wanneer mogen mensen daar iets van verwachten? Want vanuit het werkveld wordt daar wel naar gekeken; men is heel benieuwd wanneer men iets concreets kan verwachten.

Zoals ik al heb aangehaald, is er ook die tweede poot: ecologie. Ik zal daar een aantal vragen over stellen aan uw collega van Omgeving. Maar ik denk dat dit soort sector drie zaken verenigt – het sociale, het ecologische en het harde arbeidsmarktbeleid –, en daarom van unieke waarde is voor Vlaanderen. Ik zal die vragen ook zeker stellen aan uw collega van Omgeving, maar mijn concrete bijvraag is hoe de concrete timing eruitziet voor de maatregelen die uit dat overleg naar voren komen.

De voorzitter: Mevrouw Almaci heeft het woord.

Meyrem Almaci (Groen): Ik dank u minister, ook voor uw enthousiasme. Ik hoor heel veel zaken tegelijk. Mijn specifieke vraag ging natuurlijk niet alleen over

sociaal ondernemerschap, maar heel specifiek over de economie in zijn algemeenheid. Hoewel ik sociaal ondernemerschap uiteraard een heel warm hart toedraag. Dat is een heel goede opstap, zeker als het gaat over kortgeschoolden of mensen die vandaag werk zoeken op de arbeidsmarkt. Het is een goede manier om een tussenfase te overbruggen.

Ik ben blij met het werk dat vanuit de Sociale Innovatiefabriek gebeurt, en ik ben ook blij met het werk dat VDAB doet, die stapsgewijs meer en meer inzicht krijgt in de problematiek. Het onderzoek dat door de Koning Boudewijnstichting is gevoerd, is wat dat betreft misschien een goede leidraad. Dat heeft ook een kwalitatief aspect, en men heeft vanuit die kwalitatieve insteek ook aangegeven dat er mogelijk nieuwe beroepen zullen ontstaan. Ze verwijzen er ook naar: materiaal-scout, milieusteward, systeembemiddelaar. Die beroepen draaien echt rond de ketenbenadering van de circulaire economie; die benadering is immers fundamenteel anders dan bij de gewone wegwerpeconomie. Die aspecten zullen toch belangrijk worden voor de toekomstige functievereisten.

Ik ben blij dat VDAB daar nu al mee aan de slag gaat, samen met andere ondernemingen. Maar wat die kortgeschoolde werknemers betreft, en het opvangen van mensen die in de werkloosheid verzeild raken omdat ze niet aangepast zijn aan de vaardigheden die vandaag op de arbeidsmarkt nodig zijn: als er goed onderzoek gebeurt naar de circulaire economie, en de verschillende kwalitatieve analyses worden verder uitgewerkt, dan heeft dat echt het potentieel om die mensen op te vangen.

Naast het onderzoek dat gebeurt vanuit het HIVA en de Koning Boudewijnstichting is er misschien een mogelijkheid om een combinatie van die onderzoeken op te stellen, en op die manier een stappenplan uit te werken. Zo kunnen we geleidelijk aan in de richting van een circulaire economie evolueren. Die vraag bestaat immers ook bij veel bedrijven. Tegelijkertijd moeten we ook nu al die paden en opleidingen klaarmaken voor hetgeen daarvoor nodig zal zijn. Ik denk bijvoorbeeld aan windmolens; die windturbinetechnieken lijken mij heel belangrijk. Ik ben ook langsgeweest bij de start van het hele project rond circulair bouwen met de duurzaamheidsadviseur. Maar eigenlijk zegt men hier in de gewone reguliere economie dat die schakels nog ontbreken.

Mensen die vandaag kortgeschoold zijn, daarvoor klaarmaken, dat zijn die elementen die in een gewoon bedrijf, daarom niet gericht op sociale innovatie, niet gericht op circulair van in het begin, maar wel in een gewoon bedrijf, de omzetting naar een ketenbenadering mogelijk maken en dus het mogelijk maken dat een bedrijf zelf die transformatie maakt van een bedrijf dat vandaag afval produceert naar 'hoe halen we daar het meeste uit', die materiaal-scout, die milieusteward enzovoort, om dat ook uit te werken.

Ik kijk dus uit naar een traject binnen VDAB, samen met de verschillende ontwikkelaars van de onderzoeken, om daar nu al de fundamenten voor te leggen, zodat we maximaal, niet alleen met wat er nu al nodig is, maar wat er ook heel binnenkort van al die bedrijven die zich klaarmaken voor de toekomst, die per definitie duurzamer zal zijn, wat ook voor hen belangrijk is omwille van de kost van hun grondstoffen, om daarmee aan de slag te gaan.

De voorzitter: De heer Muyters heeft het woord.

Philippe Muyters (N-VA): Ik ben heel blij met de vraag van collega Annouri, vooral in de richting van die mogelijke spanning. Uiteindelijk blijft voor een sociale-economiebedrijf of een maatbedrijf de meest essentiële opdracht voor mij het begeleiden van mensen, zodat ze in een normaal economisch circuit terechtkunnen. En natuurlijk moeten die op zich ook een economisch model hebben, maar het zou wel raar zijn dat mensen tegengehouden worden om de stap te zetten naar

het normale economische circuit, omdat de rendabiliteit van het maatwerkbedrijf of het sociale-economiebedrijf zou primeren op het individu dat die stap kan gaan zetten. Ik begrijp die spanning, maar dat is en blijft toch de essentiële doelstelling. Ik hoop dat de minister dat ook zo blijft onderschrijven.

Mevrouw Almaci, wat u schetst, is voor mij geen schets van de circulaire economie. Als je de jobs van vandaag vergelijkt met die van tien jaar geleden of die van de komende tien jaar, dan ben ik ervan overtuigd dat de vaardigheden en de attitudes van elke job veranderen. De problematiek die u stelt, moeten we veel ruimer zien, niet alleen inzake opleiding en vorming naar circulaire economie, ook voor laag-gechoolden en zo verder, maar evengoed voor elke andere job. Laten we gewoon al maar kijken naar de smartphone, om het breder te stellen. Elf jaar geleden was de eerste smartphone op de markt. Nu heeft iedereen die. Maar voor sommige mensen zal dat bijkomende attitudes en vaardigheden vragen. De punten die u stelt, kunnen niet alleen gesteld worden voor de circulaire economie. Volgens mij moet dat gebeuren voor heel onze economie en voor heel de transformatie van de economie die zich vandaag aandient.

Minister, ziet u dat als een specifieke problematiek voor de circulaire economie, of ziet u het veeleer als een problematiek die zich in zijn geheel stelt? We zitten in een economie die in transformatie is. Zijn die continue bijscholing en het continu wijzigen van vaardigheden en attitudes een problematiek die zich breder stelt dan de circulaire economie of is dat een specifiek domein voor die circulaire economie?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega Muyters, ik heb er in mijn eerste antwoord al de nadruk op gelegd dat dat vrij algemeen is. Je mag dat niet verengen. Ik ben het dus zeker eens met die laatste opmerking. We moeten ook wel bijzondere aandacht hebben binnen de sociale economie, omdat je al mensen hebt met een grotere afstand. Maar dat is niet alleen in het circulaire. Dat is ook in het andere.

Collega Annouri, u hebt een punt dat we na die twee opvolgingsvergaderingen wel tot resultaten moet komen. Bavo, die op mijn kabinet verantwoordelijk is voor dat dossier, sms'te mij: 'Ik ga nog een beetje extra druk zetten.' Dus ter ere van Bavo vermeld ik deze zin. We zijn dus in blijde verwachting, na de bevredigende antwoorden die er allemaal gegeven zijn. Het is een kwestie van voort te doen.

Collega Almaci, collega Muyters heeft al voor een stuk op uw eerste punt geantwoord. Ik was ook wel blij met het tweede deel van uw opmerking. U deelt het enthousiasme over het verschil dat kan worden gemaakt en de urgentie die er is om ook via de diverse kanalen in die nieuwe opleidingen te gaan voorzien. We werken dus verder.

Collega's, als u mijn enthousiaste foto's wilt zien: u vindt ze ook op Facebook.

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik heb twee slotopmerkingen.

Mijnheer Muyters, voor mij hebben de sociale tewerkstellingsbedrijven niet als voornaamste doelstelling om door te stromen. Als er kan worden doorgestroomd naar een normaal economisch circuit, is dat heel goed. Maar het is vooral ook heel nodig om mensen heel zinvol aan het werk te zetten, binnen hun eigen capaciteiten en competenties.

Het was heel mooi om te zien hoe er bepaalde onderaannemingen waren van de Kringwinkel, waarbij mensen die eigenlijk al waren afgeschreven voor de arbeidsmarkt

een traject kregen en bij een een-op-een 'hands-on approach' zelf konden zien wat ze nog konden bijdragen. En op het einde was de conclusie: kijk, ik kan tóch nog iets doen. Of: nee, misschien helemaal niet en dan hebben we het nu voor eens en voor altijd uitgemaakt. En dan is dat ook voor die mensen heel erg duidelijk.

Ik herhaal nog eens het unieke karakter van die twee poten, het sociale en het ecologische, die hier heel mooi in meegaan. Minister, ik hoop dat uw medewerker Bavo druk zal zetten en dat er snel een antwoord komt. Ik volg het zeker op. Het is heel interessant om die twee domeinen veel beter op elkaar af te stemmen. Want die Kringwinkels en wat ze doen, heeft een enorme positieve impact. We moeten die echt versterken.

Mijnheer Muyters, de eerste smartphone was er 24 jaar geleden al.

De voorzitter: Mevrouw Almaci heeft het woord.

Meyrem Almaci (Groen): Wat de heer Annouri daarnet zei, is wel belangrijk. In het voorbeeld dat hij aanhaalt, maar ook breder, zie je dat het ecologische verhaal samengaat met het economische en het sociale verhaal en meerwaarde creëert. In alle drie de gevallen.

Het is goed om, als antwoord op de opmerking van collega Muyters, het voorwoord van het onderzoek van de Koning Boudewijnstichting erbij te nemen. Zij zeggen dat er nog altijd een belangrijke transitie nodig is om te komen tot een volledige circulaire economie. En daarover gaat het natuurlijk. Circulaire economie is niet gewoon een onderdeelje van economie. Ik verwijs naar mijn eerste repliek: het gaat erom je volledige economie ketengericht te organiseren. Dat betekent dat, naast de nieuwe ontwikkelingen op het vlak van duurzaamheid en specifieke sectoren die zich daarmee bezighouden, elk bedrijf, elk element in onze economie dat daarin een factor speelt – VDAB, wij politici, de bedrijven zelf, kmo's – begint na te denken vanuit die ketenbenadering en zo veel mogelijk van afval terug een grondstof maakt enzovoort, met als doelstelling uiteindelijk te komen tot een toekomstvisie waarbij de economie volledig circulair is.

Vanuit dát standpunt, vanuit díé benadering, is er helemaal geen spanning. Vanuit díé benadering is het perfect nodig en denkbaar dat wij, politici, systemen uitdenken, en samen met VDAB en de verschillende elementen die ons daarin ondersteunen, bedrijven helpen die omslag te maken. Om na te denken: wat voor soort jobs moeten er worden gecreëerd om dat te doen evolueren? Er zijn vandaag dure consultants, die bedrijven ondersteunen bij dat soort toekomstdenken. Zij ontwikkelen een heel traject, om te zeggen hoe je je keten gesloten kunt maken. Dat betekent effectief een functie creëren voor wat de Koning Boudewijnstichting een materiaalscout, een systeembemiddelaar noemt.

Onze opmerking is perfect compatibel. Vele bedrijven zijn al volop bezig zich voor te bereiden op de toekomst. Ze herdenken heel hun dienst, heel hun productieproces vanuit duurzaamheid. Want het brengt hen centen op, het creëert mogelijkheden en het maakt hen concurrentieel. En tegelijk heeft het een enorme maatschappelijke impact en een ecologisch voordeel.

De spanning take-make-waste versus de ketenbenadering is er niet. Het is een natuurlijke evolutie. En om die natuurlijke evolutie beter en sneller te laten verlopen, moeten die functievereisten goed worden doordacht. Vooraleer die nieuwe functies worden gecreëerd, moeten de opleidingen ervoor al bestaan. Dat is mijn oproep. Ik ben zeer blij met wat er vandaag al gebeurt, vanuit verschillende invalshoeken. Maar eigenlijk is het rapport van de Koning Boudewijnstichting een prachtige gelegenheid om verder te denken en te zeggen: wat is er nodig zodat elk bedrijf, elke kmo die omslag kan mogelijk maken? Niet elk bedrijf is een

bouwbedrijf. Niet elk bedrijf maakt windturbines. Wat is er dan nog nodig? Kunnen we daar samen over nadenken? De oefening gebeurt al. Laat ons samen versnellen.

Philippe Muyters (N-VA): De eerste iPhone was er in 2007.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Tom Ongena aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het evaluatierapport over de loopbaanbegeleiding – 1212 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): 'Ga fluitend naar je werk.' Minister, ik hoop dat u dat regelmatig doet. (*Opmerkingen van minister Hilde Crevits*)

Ik hoop trouwens ook voor uw kabinetsmedewerkers dat ze dat regelmatig doen. Collega's, het is de titel van het tweejaarlijks rapport van VDAB rond loopbaanbegeleiding en specifiek de loopbaancheque. Dat rapport is net uit en bevestigt nog maar eens dat de loopbaancheque een succesverhaal is. Ondertussen hebben bijna 114.000 werkenden er gebruik van gemaakt. Dat kunnen we alleen maar toejuichen want zo'n loopbaancheque kan zeer nuttig zijn voor mensen die op de rand van een burn-out staan of bijvoorbeeld de combinatie van werk en gezin willen verbeteren.

Er staan enkele opvallende zaken in het rapport. 70 procent van de aanvragers zijn vrouwen en 70 procent zijn hooggeschoold. Ik vermoed dus dat het vooral hooggeschoolde vrouwen zijn die er gebruik van maken. Als we naar de leeftijden kijken, is een opvallende zaak dat het aantal 50-plussers aan het toenemen is, wat natuurlijk ook een goede zaak is.

Het Vlaams regeerakkoord wil de krapte op de arbeidsmarkt aanpakken en richt zich daarom ook expliciet naar de niet-actieven. Ook zou het voornemen bestaan om de loopbaancheque uit te breiden naar deze groep, zodat we kunnen vermoeden dat de komende jaren het aantal mensen dat er gebruik van zal maken, zal stijgen. Minister, ik vat het allemaal wat samen en kom tot mijn vragen.

Hoe evalueert u de bevindingen van het rapport rond loopbaanbegeleiding met betrekking tot de effectiviteit en efficiëntie van het systeem? Overweegt u bijsturingen om specifiek het aandeel van de kansengroepen in het systeem van loopbaancheques te versterken? Dat blijft toch wel een pijnpunt. We lezen immers in het rapport dat het aantal loopbaancentra die de stimuleringsfinanciering krijgen, is gedaald. Dat is een kleine alarmbel die afgaat. Op welke manier ziet u het openstellen van de loopbaancheque naar de niet-actieven? Zullen zij onderhevig zijn aan dezelfde prijs, 40 euro, die men vandaag zelf moet betalen? Zullen zij zich na afloop verplicht moeten inschrijven bij VDAB? Kwestie van erover te waken dat er een zeker terugverdieneffect is en dat zij ook effectief aan de slag gaan.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega Ongena, ik begin fluitend aan het antwoord op uw vraag, kwestie van mezelf moed te geven. (*Opmerkingen*)

Er is een rapport over de loopbaanbegeleiding. Het rapport is vooral bedoeld om een beeld te schetsen van de sector. Het is niet echt een rapport met een kwalitatieve

analyse van de maatregel op zich. Dat wil ik als eerste aandachtspuntje meegeven. Met betrekking tot de effectiviteit en efficiëntie van de maatregel gaat het rapport daarom na of de maatregel de vooropgestelde beleidsdoelstellingen heeft gerealiseerd.

Het stelsel van loopbaancheques werd in 2013 ingevoerd om het aantal loopbaancentra te verhogen en meer mensen te laten deelnemen aan loopbaanbegeleiding. Bij de start in 2013 waren er in Vlaanderen 50 loopbaancentra, vandaag zijn er in totaal 238 centra met ruim 3100 vestigingen. Een werknemer beschikt op die manier gemiddeld over 18 contactpunten van loopbaancentra in een straal van 5 kilometer. Op dit vlak kan ik zeggen dat het zeer, zeer succesvol is.

Ook de deelname aan loopbaanbegeleiding is spectaculair gestegen. In totaal hebben tussen 2013 en 2019 bijna 115.000 Vlamingen gebruikgemaakt van de loopbaancheques. Dit is bijna 5 procent van de werkende bevolking. Ook deze beleidsdoelstelling is gerealiseerd. Loopbaanbegeleiding is ondertussen ingeburgerd in onze samenleving. Dat is goed nieuws want de arbeidsmarkt is in volle beweging. Loopbaanbegeleiding is daarbij een belangrijk instrument om zelf je loopbaan in eigen handen te nemen.

De maatregel is ook vraaggestuurd. De cheques worden besteld door de gebruikers en ze moeten hier ook voor betalen. Er wordt een beroep gedaan op de intrinsieke motivatie van de gebruiker en de cheques zullen pas besteld worden op het moment dat men de nood aan loopbaanbegeleiding ervaart. Dat verhoogt het eigenaarschap van de loopbaanbegeleiding, met een positief effect op het opnemen van de opdrachten die inherent zijn aan deze dienstverlening.

De vrije keuze van het loopbaancentrum door de klant resulteert in een rijk en divers loopbaanlandschap dat innovatie stimuleert. De tevredenheid van de dienstverlening blijft stabiel en hoog, op 87 procent, en het aantal klachten en gevallen van fraude is in verhouding tot het aantal uitgegeven loopbaancheques zeer laag. Ik sluit me dan ook aan bij de positieve bevindingen betreffende de effectiviteit en efficiëntie van het stelsel.

Wat de bijsturingen betreft, weet u dat er bijna 115.000 mensen loopbaanbegeleiding gevolgd hebben, van wie bijna 24.000 die tot minstens een van de kansengroepen behoren. Het gaat in het bijzonder om 6565 kortgeschoolden, 15.282 50-plussers, 3000 personen met een migratieachtergrond en 2205 personen met een arbeidshandicap. Dat is een ondervertegenwoordiging ten opzichte van hun aandeel in de werkende bevolking. Er wordt dan ook ingezet op verschillende sporen om het aandeel van de kansengroepen te verhogen. Zo is er de stimuleringsfinanciering, waarvoor loopbaancentra die minstens 30 procent kansengroepen bereiken, in aanmerking komen. De financiering is bedoeld om loopbaancentra te ondersteunen in hun promotie naar kansengroepen toe en om de methodieken beter op deze groepen af te stemmen. Het budget hiervoor bedroeg in 2018 115.000 euro voor 17 centra. 9 centra die de drempel behaalden, vroegen de financiering zelfs niet aan. Er is wel een negatieve kanttekening: ondanks deze bijkomende financiering haalde maar 11 procent van de loopbaancentra die drempel.

VDAB heeft vanuit zijn strategische doelstellingen de opdracht om loopbaandienstverlening te verzorgen, in het bijzonder voor de kansengroepen. VDAB zet hiervoor in op acties voor een beter bereik van de kansengroepen in de loopbaanbegeleiding door middel van doelgerichte communicatie- en sensibiliseringsacties via tussenpersonen, zoals huisartsen. Huisartsen bereiken bijvoorbeeld mensen met fysieke klachten of met een burn- of bore-out. Via dit kanaal bereiken we meer laaggeschoolden en oudere gebruikers. De toeleiding via artsen is zo gestegen tot 12 procent van de instroom in de maatregel. Dat is heel belangrijk. We volgen deze

inspanningen op en zullen ook bijkomende pistes verkennen, als uit volgende rapporten blijkt dat deze inspanningen onvoldoende resultaat boeken.

Zullen zij onderhevig zijn aan dezelfde prijs? Het is mijn ambitie dat VDAB de rol opneemt van loopbaanregisseur in Vlaanderen. VDAB moet werkenden, werkzoekenden én niet-actieven begeleiden in hun hele loopbaan. VDAB zal hiervoor nagaan hoe uitvoering kan worden gegeven aan het advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) met betrekking tot de loopbaancheques. Daarin is voorzien welke maatregelen genomen kunnen worden om ook voor kansengroepen aan de slag te gaan met een vorm van loopbaanbegeleiding en op welke wijze we ook loopbaanbegeleiding kunnen organiseren voor anders-actieven.

Ondertussen kunnen niet-actieven bij VDAB een beroep doen op de reguliere loopbaandienstverlening. Deze dienstverlening bestaat uit enerzijds een waaier aan digitale loopbaantools en anderzijds online coaching. VDAB werkt aan de versterking van de interactie tussen beide.

Er staan diverse digitale loopbaantools op de VDAB-website, zoals selfassessment-tools; persoonlijkheids-, waarde- en interesstests; online leermodules; beroepenfilms; beroepsoriëntatietests; hulp bij solliciteren enzovoort. Hiermee kan elke burger verschillende onderdelen van zijn profiel en potentiële jobdoelwitten verder verkennen. De burger die hierbij ook nood heeft aan een klankbord, kan bijkomend terecht bij het werknemersloket.

De onlinecoaching krijgt vorm via het werknemersloket. Hierin krijgen burgers met loopbaanvragen onlinecoaching of e-coaching. Dat is ook toegankelijk voor niet-actieven. Die onlinecoaching bestaat uit enerzijds antwoorden via e-mail en chat en anderzijds vooraf ingeplande en reële videogesprekken. Beide services behelzen kwaliteitsvolle informatie, zoals tips en advies over opleidingen, solliciteren, vacatures en een exploratie van de loopbaanvragen. Het aantal vragen dat via het werknemersloket toekomt, stijgt. Ten opzichte van 2018 ontving VDAB in 2019 dubbel zoveel aanvragen voor dit werknemersloket. In 2019 ontving VDAB 1372 aanvragen via het digitaal werknemersloket. In 2018 waren dat er 625. Dat is dus een spectaculaire stijging.

De verhouding tussen de vooraf ingeplande en reële videogesprekken en de antwoorden via mail en chat is ongeveer 40/60. Ik heb dus aan VDAB gevraagd om het aanbod en de expertise op dat vlak breder in de markt te zetten en ook toegankelijker te maken.

Mijn excuses dat het ook weer zo'n lang antwoord is, maar het is natuurlijk wel een belangrijk onderzoek.

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Minister, dank u wel. Als ik het goed begrijp, zegt u dat VDAB vandaag al veel kan doen voor de niet-actieven en dat u daar nog op wilt inzetten. Denkt u dan nog niet aan loopbaancheques voor 'andersactieven' of hoe we die ook moeten noemen, of hoe moet ik dat juist begrijpen?

Naar aanleiding van mijn vraag hebben enkele centra die aan loopbaanbegeleiding doen, me gecontacteerd. Ze maken zich een beetje zorgen. We weten dat er een besparing is geweest van 6 miljoen euro. Als ik het goed voorheb, zijn vooral de voorwaarden wat strenger geworden: men heeft zeven jaar werkervaring nodig en dergelijke. Daardoor wordt die besparing van 6 miljoen euro gerealiseerd. Ze vragen echter heel duidelijk wat meer duurzaamheid en zekerheid dat het systeem zal blijven bestaan. Ik hoop dat u dat signaal ook kunt geven. Ze willen natuurlijk weten of dat verder zal worden ontwikkeld, of men daar verder in investeert. Of is

dit de voorbode van een afbouwscenario? Ik vermoed van niet, maar misschien is het wel het moment om die duidelijkheid ook te verschaffen.

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Minister, u hoeft zich zeker niet te verontschuldigen voor een lang antwoord. Het is inderdaad een heel belangrijk gegeven. Ik had een vraag om uitleg ingediend voor volgende week over hetzelfde. Ik neem aan dat die nu vervalt, aangezien dat nu wordt besproken. *(Opmerkingen van de voorzitter)*

Als dat toch plaatsvindt, dan houd ik het voor dan. Dat is geen enkel probleem.

De voorzitter: Neen, stel ze nu maar. Ik had ook te laat een vraag ingediend. Collega Ongena was ons te snel af.

Imade Annouri (Groen): Meer specifiek blijkt ook uit het rapport dat 70 procent van de mensen die ervan gebruikmaken, hoogopgeleiden en vrouwen zijn. De groep die dus eigenlijk het meest nood heeft aan zichzelf continu vormen, loopbaanbegeleiding krijgen en zich omscholen gezien de uitdagingen die er komen, de digitalisering en de robotisering, zijnde de groep van de niet- en kortgeschoolden, maakt daar vandaag de dag nog veel te weinig gebruik van.

Dat is ook een van de conclusies, en ik denk dat dat iets is waarop we ook veel meer moeten inzetten, op die kort- en niet-geschoolden. Dat zijn niet de mensen in preciaire, kwetsbare groepen, maar wel mensen die nu al aan de slag zijn, zij het met een andere scholingsgraad. Minister, aangezien het een heel laag percentage is dat daarvan gebruikmaakt, op welke manier wilt u ook die groep stimuleren om daar veel meer gebruik van te maken, aangezien zij het meest kwetsbaar zijn voor de digitalisering en de robotisering die volop aan de gang zijn?

De voorzitter: De heer Muyters heeft het woord.

Philippe Muyters (N-VA): Minister, bedankt voor het antwoord. Ik ben uiteraard een grote fan van heel de loopbaanbegeleiding. Ik ben ook heel blij dat dat zeker bij hooggeschoolden en vrouwen aanslaat. Ik denk dat dat eigenlijk de logica zelf is, omdat we gaan van een vaste job voor de rest van je leven naar regelmatig veranderen en er eens over nadenken wat je de volgende tien jaar gaat doen, hoe je ervoor gaat zorgen dat je fluitend naar je werk kunt gaan, niet alleen vandaag, maar ook over tien jaar. Daarom blijf ik daar een grote fan van.

Mijnheer Ongena, ik hoop en ben ervan overtuigd dat de minister zal antwoorden op de vraag die u haar stelde dat het geen afbouwscenario is, maar een blijvend scenario.

Minister, u hebt geschetst wat VDAB doet inzake de loopbaanbegeleiding voor niet-actieven. Er is heel dat pakket dat u hebt geschetst, met die video, met de tools, met onlinecoaching en dergelijke meer. Ik ga ervan uit dat dat allemaal gratis is, en dat ook die mensen die inactief zijn, een loopbaancheque kunnen kopen. Of is dat gereserveerd, moet je vandaag bewijzen dat je werkt om een loopbaancheque te hebben?

Dus een dubbele vraag: is het deel VDAB gratis en kunnen die mensen vandaag een loopbaancheque kopen?

Robrecht Bothuyne (CD&V): Ik wil er heel kort bij aansluiten om ook het belang van het instrument van loopbaanbegeleiding mee te benadrukken. Het rapport toont goed aan dat het instrument, dat een aantal jaren geleden door u, mijnheer Muyters, werd ingevoerd, effectief beantwoordt aan de reële noden op de arbeidsmarkt. Van daaruit moeten we kijken hoe we het bereik ervan kunnen uitbreiden.

Ik ben er zelf van overtuigd dat inactieven, hoewel we dat woord niet meer zouden gebruiken vandaag, beter zullen kunnen participeren aan de arbeidsmarkt als we ook voor hen de mogelijkheid creëren om loopbaancheques aan te vragen, want dat kan op dit moment nog niet.

Ik ben er zelf ook van overtuigd dat er een drempel is naar VDAB-dienstverlening, ook al is ze online, voor mensen die nu niet participeren aan de arbeidsmarkt of aarzelen om dat te doen. Ik hoop dat we daarin effectief stappen vooruit kunnen zetten.

Als het over de besparingsmaatregelen gaat, minister, wil ik vragen om goed te evalueren wat het effect is van de beperking van de toegang tot het instrument van loopbaanbegeleiding tot mensen die minstens zeven jaar beroepservaring hebben. Ik denk dat dat misschien toch een aantal mensen uitsluit die effectief nood kunnen hebben aan loopbaanbegeleiding. Een evaluatie daarvan in de loop van de volgende maanden is allicht nuttig. Zo kunnen we zien of we daarin de juiste keuzes hebben gemaakt.

Een laatste element is de kwaliteit van de loopbaanbegeleiding. Daar hebben we ook al vaak over gesproken in deze commissie. We erkennen loopbaancentra, maar we hebben geen enkel idee wie die coaches zijn die uitgestuurd worden door de loopbaancentra en welke kwaliteit zij leveren, wat hun vooropleiding of voor-geschiedenis is. Ik heb daar al ontelbare verhalen over gehoord, die misschien niet zo goed zijn. Ik denk dat we daarin ook nog stappen vooruit kunnen zetten om de kwaliteit van de loopbaandienstverlening te bewaken.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Er worden zeer, zeer interessante opmerkingen gemaakt.

Wat ten eerste de terbeschikkingstelling betreft, is het zo dat je een job moet hebben voor je daar een beroep op kunt doen. Wie niet actief is op de arbeidsmarkt of niet participeert, die kan er geen beroep op doen.

Ten tweede is die zeven jaar er gekomen doordat we bij de formatie naar een manier zochten om het systeem betaalbaar te houden, niet om het af te schaffen. We hebben ervoor gekozen om te focussen op het momentum waarop mensen beginnen na te denken over een switch in hun carrière. Zo is de zeven jaar er gekomen. Ik sta uiteraard open om alles opnieuw open te zetten, maar het moet budgettair beheersbaar blijven. Daar zit natuurlijk een groot probleem. Het kind wordt het slachtoffer van zijn eigen succes.

Mijnheer Ongena, ik wil zeker meegeven dat geen haar op mijn hoofd eraan denkt om dit systeem te laten uitdoven. Levenslang leren moeten we doen, en dat betekent dat we werk moeten maken van een leerloopbaan. Daar kan job- of loopbaanbegeleiding een erg nuttig instrument bij zijn.

Er is dus geen enkele discussie over het instrument, maar we moeten goed aflijnen wat onze doelgroep is, en als blijkt dat die zeven jaar inderdaad een groep uitsluit, dan ben ik zeker bereid om daarin verandering aan te brengen, maar we moeten samen zoeken hoe we het systeem budgettair beheersbaar kunnen houden. Dit is geen open end, dus dit maakt dat je moet zoeken hoe je, met de middelen die er zijn, zoveel mogelijk mensen kunt bereiken.

Wat de kwaliteit betreft, is dat voor mij ook wel een zorg, want er is een verstrenging doorgevoerd. VDAB krijgt meer instrumenten om te controleren, maar je moet hier altijd een evenwicht hebben tussen controle en vertrouwen, want ik wil niet dat een coach meer met papier dan met coaching bezig is. Dat is een evenwicht dat je altijd opnieuw moet vinden. Het is echt vreemd, hoor. Als minister

van Onderwijs was de grote miserie papier, papier, papier, en ik heb nu vier, vijf nieuwe bevoegdheden en overal waar ik kom, krijg ik hetzelfde antwoord: papier, papier, papier. Dat is de grootste miserie. Wat een verantwoordingsdrang overal.

En dat is het evenwicht. VDAB heeft nu meer instrumenten om echt te gaan controleren, en dat lijkt mij een goede zaak. Maar ze zullen ze moeten inzetten, en ze moeten er ook over waken dat de kwaliteit van de coaching goed is. Want je hebt er niets aan om als overheid loopbaanbegeleiding mee te financieren, als de begeleiding nergens naar lijkt. Dan is het verloren moeite.

Wat de niet-actieven en VDAB betreft: dat is een teer punt, denk ik. Er is wel online begeleiding, en die is gratis. Dat is evident. Maar VDAB heeft wel nog wat werk om zich ook zo in de markt te zetten: zo zijn er ook mensen die nog niet aan de arbeidsmarkt participeren. Het heeft ook met de naam te maken: 'arbeidsbemiddeling'. Waarom zou je naar de website van VDAB surfen als je niet in de eerste plaats in die bemiddeling geïnteresseerd bent? Men zal zich daarop moeten profileren. Want als je iets gratis ter beschikking stelt, is het natuurlijk van belang dat er veel mensen naartoe surfen. Maar men beseft dat, ook binnen de raad van bestuur. Dat is een goede zaak.

Die periode van zeven jaar wordt geëvalueerd, net als het aantal uren van tussenkomst. Er zijn instrumenten om te controleren. Tot slot van deze interessante voor-middag vind ik loopbaanbegeleiding een uiterst interessant instrument. Iedereen zou er deugd van hebben om daar na een aantal jaar gebruik van te maken. Maar dat is dan natuurlijk weer slecht voor de budgetten die we eraan besteden. Het is wat mij betreft zeer positief.

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Ik heb begrepen dat die extra budgetten misschien nog niet echt nodig zijn. We zullen die gevraagde evaluatie afwachten. Misschien moeten we wel een motie indienen of het Rekenhof inschakelen? (*Opmerkingen*)

In elk geval is het heel belangrijk dat u een duidelijk signaal hebt gegeven: de besparing die men heeft moeten doen is zeker geen voorbode van een afschaffing van het systeem. Dat zou ook maar al te gek zijn, gelet op het succes dat het systeem kent.

Het is ook goed dat u die zeven jaar gaat evalueren. Ik vermoed dat we de sector ook maar de boodschap moeten geven dat ze dat zelf ook goed in de gaten houden. Desnoods komen zij met andere voorstellen of alternatieven naar voren om die budgettaire haalbaarheid te bewaken.

Ik sluit mij aan bij collega Annouri rond de kansengroepen. Ik denk dat we daar nog een beetje op onze honger zitten. Maar ik heb uit uw eerste toelichting wel begrepen dat u echt wilde kijken naar die kansengroepen. Want daar is wel een probleem: het aantal centra dat stimuleringsfinanciering krijgt, vermindert.

Minister Hilde Crevits: Ik heb dat zelf ook in mijn antwoord meegegeven. Ik ben daarop ingegaan, en ik heb gezegd dat het niet gebeurt, ondanks de financiële incentives. Maar als je dan bijvoorbeeld naar het werk van artsen kijkt, dan zorgt dat wel voor een betere doorstroom. Ik heb daarbij gezegd dat we nog meer partners zoeken om die doorstroom te garanderen.

Tom Ongena (Open Vld): Wat die kansengroepen betreft, denk ik dat we het erover eens zijn dat daar nog extra werk nodig is. Het is vooral belangrijk dat we het systeem overeind houden.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.